

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 5. —
 — Telefon 226 —
 Abonament anual 200 Lei
 Pentru străinătate 500 Lei
 Pentru autorități, instituții și
 întreprinderi 500 Lei
 Anunțuri, reclame, după tarif

FONDATA LA 1838 DE GHEORGHE BARIȚIU

Apare de trei ori pe săptămână

„Eu cer dela ostașii Mei să aibă încredere în conducătorii lor și în orice clipă să fie colaboratori sinceri și patrioți ai șefilor, fiindcă numai prin această unire desăvârșită a tuturor, dela cei mai mari până la cei mai mici, se poate înjgheba și întări un suflet. Și armatei, înafară de scule, înainte de toate îi trebuie un suflet.”
 M. Sa Regele Carol II.

PROCLAMAȚIA VOLUNTARILOR DIN SIBERIA (29 OCTOMBRIE 1918)

Legământul din Siberia

Orice om care s'a născut și a trăit în Ardeal, orice străin de bună credință, orice învățat care cunoaște istoria acestei țări știe și nu se sfiește să o spună că *Ardealul a fost totdeauna și a rămas pământ românesc*. Locuitorii lui, Români, s'eu găsit din vremuri nepătrunse stăpâni de fapt și de drept ai acestui pământ. Înfiecare suflet românesc s'a păstrat deolurgul veacurilor, fie că era liber sau rob de silă dușmană această conștiință: *Ardealul e leagănul românismului, Ardealul e moșie, e drept, e avut românesc*.

De acest gând, de această sfântă și eternă credință erau stăpân și voluntarii Ardealului (și Bănățului și ai Bucovinei) când în după amiaza zilei de 16/29 Oct. 1918, în cazarma lor din orașul Siberia Celiabinsk, având printre dâșii și pe delegații detașamentelor voluntare din orașele Kurgan și Petropavlovsk, străjuite și îndrumate și ele de mână românească, au protestat împotriva *Manifestului* împăratului Austriac și au afirmat, gata de toate urmările, exclusivul drept românesc asupra acestui Ardeal, el și toate înțiturile legate de dâșul (Banatul, Crișana și Maramureșul) putând să dispună de soarta lor.

Ca fii liberi ai lui, voluntarii din Siberia ținând seamă de acest drept al Ardealului de a dispune de soarta sa au proclamat cu o însuflețire, ce nu o vom uita, UNIREA lui cu Țara veche românească, legându-se să lupte pentru această unire până la ultima suflare.

Se încheie astăzi douăzeci de ani dela acest act cu adevărat istoric și a cărui măreție nu îi poate scăpa nimănu. Noi care l-am trăit și i-am urmărit desfășurarea sub feericul reflex al luminei polare, îl vom păstra în sufletul nostru nu numai ca pe o scumpă emintire, dar și ca pe un capital de neîgăduită valoare morală. *Ardelenii nu au lipsit în ceasul decisiv de la datoria, spre care îi mâna conștiința lor.*

Legământul din Siberia al voluntarilor Ardealului, ca și marea Hotărâre a neamului la Alba-Iulia, e pentru todeauna. El nu leagă numai pe cei ce l-au făcut, ci și pe toți urmașii lor. Neam de neam voluntăresc vor păstra subț candelă de iconă acest legământ și nici odată nu vor sta la cumpănă asupra hotărârii lor, precum n'au stat nici mucenicii înveciniciți în cartea neamului.

Am fi vrut să-i dăm sărbătorii de azi proporțiile pe care le merită un act, unic în felul său, în istorie noastră. Ne mulțămim însă să-l sărbătorim deocamdată așa modest cum e sufletul nostru și împrumutându-i din acesta căldura și lumina ce o poate da.

Aibă generațiile ce vor veni, copii, nepoții și strănepoții noștri grija de a cultiva cum se cuvine actele creatoare de virtuți, singurile cari alcătuiesc țaria și care înalță prestigiul unui popor.

Țin însă ca în coloanele acestui organ de sfântă, dreaptă și statornică luptă românească să înfățișez barămi satisfacție, bucuria ce avem în ziua aniversării de azi, că *nimic* din *voința* de acum douăzeci de ani nu s'a clintit și că viața foștilor voluntari, ca a tuturor Românilor, precum și a celor ce vor veni după noi e cheazășia de totdeauna a României întregite.

Cuțul celor ce au căzut pentru ea, precum și faptele acestora, fie pedestal de hotărâre și de nebiruită țarie sufletească întru păstrarea patrimoniului, ale cărui hotare sunt pecetluite cu sângele celor mai aleși fii ai neamului, sânge ce nu s'a uscat încă și ale cărui urme nici odată nu vor dispărea.

29 Octombrie 1938.

V. Nițescu.

Anul LXXX. Duminecă, 30. Noiembrie 1918. Pretul 30 cop.

GAZETA TRANSILVANIEI SI BUCOVINEI.

Nr. 3. Organul Comitetului Național Român în Rusia. Apare săptămânal.

Proclamația independenței și alipirii noastre la România.

„Eu cer dela ostașii Mei să aibă încredere în conducătorii lor și în orice clipă să fie colaboratori sinceri și patrioți ai șefilor, fiindcă numai prin această unire desăvârșită a tuturor, dela cei mai mari până la cei mai mici, se poate înjgheba și întări un suflet. Și armatei, înafară de scule, înainte de toate îi trebuie un suflet.”
 M. Sa Regele Carol II.

Răspunsul nostru.

Sărbătoarea noastră

Numai dintr'un firesc sentiment de modestie spun „Sărbătoarea noastră” — adică a noastră a foștilor voluntari, — deoarece comemorarea împlinirii a douăzeci ani de când voluntarii români din Siberia au jurat credință Regelui Ferdinand și au proclamat unirea Ardealului, Banatului și Bucovinei cu România liberă, notificând tuturor stateelor aliate și neutre această hotărâre a lor, — este o sărbătoare a românismului. Mi-se pare însă că noi Românii, întocmai cum nu știm să exploatăm bogățiile noastre materiale, fapt pentru care acestea au căzut în parte în mâni străine, așa nu căutăm să evidențiem întreg patrimoniul nostru moral, care stă mărturie la temelii unității noastre spirituale și la temelii unității noastre politice.

Comemorarea noastră afirmă solidaritatea desăvârșită a românilor ardeleni și frăția de arme care i-a unit de bună voie sub scutul și sub autoritatea drapelului românesc pentru apărarea unității de simțire a românilor de pretutindeni și pentru făurirea României Mari, în granițele etnice, consacrand astfel unitatea noastră politică cu două elemente de bază: autodeterminarea românilor ardeleni, bucovineni și bănățeni și gloria armatei române, încadrată cu frații subjugăți.

Comemorarea jurământului de credință din 29 Octombrie 1918, din pădurile și din tundra Siberiei, — comemorarea acestui jurământ de credință către Marele Rege Ferdinand, afirmă încă odată legătura românismului cu Dinastia Română, legătură care nu a avut și nu are nici astăzi la temelii ei numai rațiunile de Stat.

Noi ardelenii, bucovinenii și bănățenii am fost și suntem legați de Dinastie prin cea mai aleasă, prin cea mai profundă și prin cea mai nobilă dragoste și recunoștință pentru identificarea Regelui Nostru și a Familiei Domnitoare întotdeauna, și la bine și la rău, cu soarta Neamului Românesc de pretutindeni.

Pentru voluntarii simbolul Unității naționale a fost și este Regele și jurământul nostru a fost mărturisirea credinței românești a tuturor generațiilor cari au luptat odinioară, au sângerat, au pățimit și s'au jertfit pentru ideea românească, pentru un vis pe care noi îl trăim în sublimă realitate.

Aș vrea să am puterea să fac să vibreze în sufletul cititorului, întreg sbuciumul acestor generații de nebuni întru Neamul Românesc, întreg trecutul de jertfe și de nădejdi și aș mai vrea să am puterea să fac pe cititor să simtă, cel puțin o clipă, umilința, în care am trăit o mie de ani sub străini, pentru ca să înțeleagă entuziasmul și măreția jurământului de credință față de Marele Rege Întregitor, — țelul năzuințelor unei mii de ani, — și să

priceapă entuziasmul comemorării acestui jurământ.

Respectuoși pentru adevăr, nu revendicăm unitatea noastră politică numai pe seama hotărârei unanime și solidară a Românilor ardeleni, bucovineni și bănățeni de-a se uni pentru totdeauna cu România Liberă, — hotărâre simbolizată și prin frăția de arme a voluntarilor cu Armata română, — ci, — ne închinăm cu evlavie, — și acum în ziua comemorării jurământului nostru — ne închinăm cu evlavie memoriei luptătorilor și eroilor Armatei Române, ne închinăm cu profundă și frățescă recunoștință memoriei mucenicilor acestei Armate ale căror trupuri pentru vijelia războiului pentru unitatea națională, — a războiului pentru Transilvania și Bucovina, — le-a amestecat cu pământul țării, cu pământul acestei Români Mari, cu care ne place tuturor să ne mândrim.

Da, ne mândrim, și sărbătoarea noastră este afirmarea hotărârei Ardelenilor, a Bucovinenilor și a Bănățenilor să-i aperse întotdeauna hotarele cu entuziasmul cu care Armata Regelui Ferdinand a trecut în 1916 Carpații și, conștienți de înălțimea sacrificiilor făcute de toate generațiile de români cari au intrat în pământul României de astăzi cu acest vis, ne legăm să apărăm acest strălucit și sublim patrimoniu cu toată puterea noastră, cu viața și cu averea noastră.

Elie Bufnea.

29 Octombrie 1918

I. Z. Drăghicium,

fost locotenent voluntar, invalid de război, avocat, București.

La 29 Octombrie 1938 se împlinesc douăzeci de ani de atunci!

Douăzeci de ani de la marea zi de răscruce, când la faimoasa proclamațiune adresată naționalităților monarhiei bicefale, ultimului împărat și rege, noi ofițerii voluntari români ardeleni, bănățeni, bucovineni ai Legiunii Române de Voluntari din Siberia, făcând din nou zid de supremă ofranță a vieții, în jurul marelui nostru conducător, despiător vizionar de vremuri viitoare Dr. Voicu Nițescu, președintele Consiliului Național Român din Rusia și Siberia, prin înțeleptul lui glas autorizat, am dat răspunsul nostru barbătesc răspicat prin *Memoriul Ultimul*: „că nici când nu vom mai reveni asupra hotărârilor noastre nestrămutate decretate în Kiev la 5/17 Martie 1917, și notificate lumii întregi, și considerăm deslăpirea Ardealului, Banatului și Bucovinei de la Monarhia Austro-Ungară, ca fiind făcută prin

vrerea noastră, pentru todeauna, urmând sau să murim cu toții moarte de erou, sau să ne unim cu toții în România-Mare liberă și independentă, împlinind porunca milenară a Neamului nostru”.

Ce înălțătoare zi! În mijlocul Siberiei, în toful uraganului nebuniei bolșevice, la mii de kilometri de sfânta glie strămoșească — pângărită vremelnice de puhoiul dușmanilor —, în poiziă unei păci separate cu corolarul tuturor înghenunchiărilor momentane, o mână de oameni, sub egida celui mai luminat dintre noi, Dr. Voicu Nițescu, am cutezat să săvârșim minunea — deși eram și acolo părășiți de toată lumea —, de a crede mereu fără smințeală și clintire în înălțătoarea zi viitoare a reînvierii și întregirii Neamului nostru!

Și tari, neclintiiți de tari pe această sfântă credință a noastră, și cu sufețele și trupurile noastre gata a înfrunta ori ce

— Continuare pag. 5 —

Formarea Corpului II de voluntari în Siberia

A face un rezumat, fie el cât de scurt, al mișcării și organizării voluntarilor români din Rusia și Siberia nu este lucru tocmai ușor când ne dăm seamă de prefacerile mari și turburările multiple, cari s'au petrecut pe pământul marelui imperiu moscovit în anii 1917, 1918 și 1919 după dezastrul armatelor ruse în Europa.

Cu toate acestea vom încerca să dăm în linii generale diferitele faze mai principale ale acestei mișcări istorice, folosindu-ne în acest scop în primul rând de preșosul material informativ și autentic din cele trei volume apărute ale d-lui Dr. Voicu Nițescu „Douăzeci de luni în Rusia și Siberia”, cari merită să fie celule de toți cei cari vor să învețe ceva din pășaniile altora și să-și încălzească sufletul la focul curat al abnegației și sacrificiului unora din cei mai buni filii ai neamului românesc.

Primul Corp de voluntari.

În cadrul acestor frământări, uneori foarte sângeroase, s'a desfășurat pe meleagurile Rusiei timp de peste 2 ani acțiunea de concentrare și organizare a voluntarilor români. Încă de pe timpul neutralității României s'au delat prizonierii români din Rusia scrisori, în care se cerea guvernului român să intervină pe lângă cel rus, ca prizonierii români să fie lăsați să treacă în România ca să se înroleze în armata română.

Deabia după intrarea României în acțiune și după venirea lui Kerensky la cârma imperiului rus s'a putut face această intervenție de cătră guvernul român, care a avut drept urmare concentrarea unei părți a prizonierilor români în lagărul Darnița de lângă Kiev.

După alte intervenții ale guvernului român a putut pleca în fine din Darnița primul batalion de voluntari români în frunte cu un grup mai mare de ofițeri voluntari ardeleni și bucovineni cari au sosit la Iași în ziua de 7/20 Iunie 1917, primiți cu un entuziasm delirant de populația Capitalei Moldovei, de căpeteniile autorităților, Bisericii și oșterii ca și de M. Sa Regele Ferdinand și de întreaga familie

regală. Numai cine a avut fericirea să asiste la serbările primirii acestor frați în acele zile de sărbătoare își poate imagina această însuflețire, o adevărată serbare a unirii neamului românesc de pretutindeni.

Plecarea delegațiilor români în Rusia.

Între timp s'a ajuns la o înțelegere între guvernul român și rus pentru concentrarea tuturor prizonierilor români din Rusia și aducerea lor în țară și ca consecință guvernul român a delegat câteva comisii militare cari sub conducerea d-lui colonel I. r. Petruș, numit șef al acțiunii de concentrare și de recrutare a voluntarilor, au plecat în ziua de 16/29 Iunie 1917 spre Kiev și Moscova. Sosiți în monumntala gară a Kievului, delegații sunt primiți de câțiva ofițeri voluntari ardeleni și conduși la reședința Corpului voluntarilor din strada Pokrovskaia, unde au fost întâmpinați de aproape o sută ofițeri voluntari ardeleni și bucovineni, între cari numeroși cunoscuți.

Comisiile pentru recrutarea voluntarilor.

După un popas de câteva zile, în care timp se delegă câțiva din ofițerii voluntari români din Kiev, cari posed perfect limba rusă, pe lângă comisiile militare române cari vor avea să recruteze voluntari români din lagărele situate în diferitele regiuni ale Rusiei, delegații sosiți din Iași împreună cu ofițerii voluntari atașați lor pleacă la Moscova, unde în înțelegere cu autoritățile rusești, se stabilește itinerarul celor 7 comisii militare române și se dau toate documentele de cari au nevoie membrii comisiilor.

Comisiile sunt constituite astfel:

Comisia I: Lt. col. P. Popovici, dr. A. Imbroane și E. Ciomponeriu. Destinația: Bahmut (Brigada Harkovskaia).

Comisia II: Maior V. Protopopescu, dr. V. Nițescu, dr. I. Câmpeanu. Destinația: Iuzofka (Brigada Odeskia).

Comisia III: Maior V. Plesnilă, Iacob Popa și I. Cucu. Destinația: Borisogrebsk (Brigada Tambovskaia).

Comisia IV: Maior Calotescu-Constantin Proca și dr. N. Nedelcu. Destinația: aceeași.

Comisia V: Maior Verulescu, Iorgu Toma și dr. E. Deciu. Destinația: Eletz (Brigada Smolenskaia).

Comisia VI: Maior Gheorghiu, Victor Branice și dr. E. Monția. Destinația: aceeași.

Comisia VII: Maior Aldescu și dr. G. David (pentru aprovizionarea voluntarilor ce se vor concentra).

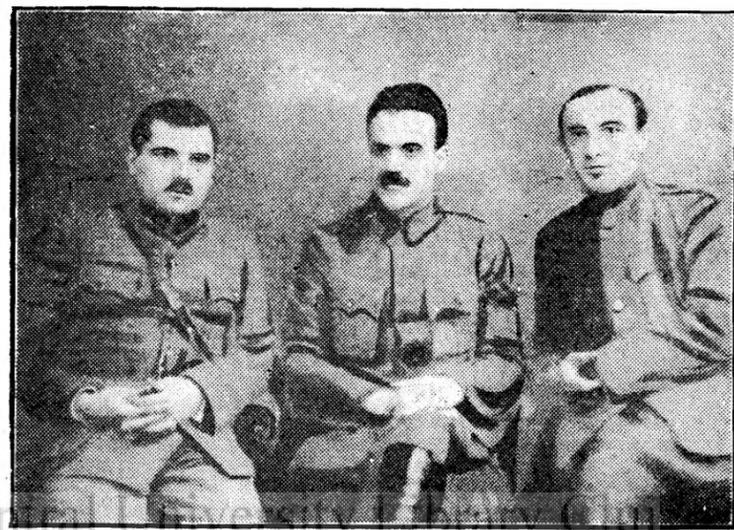
Inzeștrași cu documentele ne-

Cum s'a format Corpul al II-lea

În timpurile aceste de turburări și de nesiguranță a vieții fiecăruia, se formează Corpul al 2-lea de voluntari, dintre voluntarii români cari între timp se atașaseră armatei cehoslovace nemaiputând trece, din cauza revoluției bolșevice și a înaintării armatelor germane, în

cesare membrii comisiilor și-au văzut de drum plecând fiecare în raionul destinat și începând acțiunea de a strânge voluntarii din lagărele de prizonieri, cari sunt trimiși la Darnița. Activitatea acestor români constituie fiecare un capitol din bogatul istoric al voluntarilor în urma experiențelor, pășaniilor, obstacolelor și peripeziilor, prin care fiecare a trecut, în haosul general revoluționar înstăpănit pe toate meleagurile Rusiei, care, firește, a stânenit în mare parte activitatea comisiilor, unii dintre membrii comisiilor trebuind să și întrerupă activitatea și putând încă să se refugieze în țară alții ajungând în pribegia lor până la Vladivostok.

sfat numit „Conferință Națională”, în care, după examinarea situației politice generale, creată de ultimele evenimente din Rusia, se hotărăște cu mare entuziasm înființarea Corpului al 2-lea de voluntari din Transilvăneni, băndăteni și bucovineni, având drept scop continuarea

Conducătorii Comitetului Național Român:

Simion Gocan Dr. V. Nițescu, președ. Dr. N. Nedelcu

Moldova și dintre cei cari aflând de constituirea Corpului al 2-lea de voluntari în Siberia, la Celeabinsk, s'au putut strecura până aci.

Un grup de ofițeri voluntari români, sosiți în orașul Celeabinsk în frunte cu d-l dr. Voicu Nițescu, se întrunesc în ziua de 21 Iulie (3 August) 1918 împreună cu o seamă de subofițeri voluntari, în majoritate învățători și în asistența voluntarilor ce se găseau la Celeabinsk, la un mare

luptei alături de aliați împotriva dușmanilor comuni, până la birușina desăvârșită și până la complectă realizare a idealului nostru național. În același timp conferința numește un comitet național de conducere, din care fac parte d-nii dr. V. Nițescu ca președinte, și ca membrii ofițerii voluntari N. Nedelcu, S. Gocan și C. Vaida. Noul comitet, întrunindu-se, înființează o secție militară în fruntea căreia se numește d-l N. Nedelcu

și o secție financiară cu conducerea căreia e încredințat profesorul S. Gocan. Secretar e numit d-l C. Valda. Organizația înființată se aduce printr-o telegramă circulară la cunoștința tuturor organelor politice și militare, cu cari voluntarii români aveau interese comune.

Tratatul cehoslovac-român.

Tratativele începute cu conducătorii legionarilor cehoslovaci din Celiabinsk se termină cu un acord încheiat și semnat în ziua de 11/24 August 1918 de delegații cehi și români. În acest tratat se fixează următoarele:

„Comitetul Național Român își ia asupra sa sarcina de a organiza din sânul prizonierilor români, Transilvăneni și Bucovineni, aflați pe teritoriul Rusiei, un Corp de voluntari Români, cu scopul de a lupta pentru desrobirea tuturor provinciilor românești din Austro-Ungaria și alipiarea lor la România liberă.

Secția Consiliului Național Ceho-slovac din Rusia, având în vedere scopul comun revoluționar al ambelor popoare împotriva Austro-Ungariei, se obligă să dea organizației Corpului Voluntarilor Români tot concursul. În vederea acestuia, ambele organe conducătoare au căzut de acord asupra următoarelor:

§ 1. Comitetul Național Român se recunoaște ca reprezentantul politic și organul executiv al Corpului Voluntarilor Români în raporturile cu Consiliul Național Ceho-slovac, secția pentru Rusia.

§ 2. Corpul Voluntarilor Români se organizează de către Comitetul Național Român, cu concursul Consiliului Național Ceho-slovac, pentru a continua lupta cu Puterile Centrale în strânsă legătură cu armata Ceho-slovacă și cu aliații, în primul rând pe teritoriul Rusiei și al României și în caz de nevoie pe teritoriul Franței. El nu va putea renunța la această obligație înainte de realizarea scopului său, decât în cazul când s'ar încheia pacea generală.

§ 3. În cazul când frontul din Rusia împotriva Puterilor Centrale s'ar desființa înainte de desmembrarea definitivă a Austro-Ungariei și înainte de realizarea idealului politic al Ceho-slovacilor, Românilor, Sârbilor și altora, Corpul Român

Amintiri din Siberia

Dela Vladivostok la Irkutsk

Se împlinesc în curând 20 ani...

Vreo 140 ofițeri, grade inferioare și soldați voluntari înarmați și aprovizionați cu muniție și alimente, ne găseam în drum spre orașul Irkutsk, unde aveam să ne unim cu cei 5000 de frați voluntari, organizați în „Corpul voluntarilor români din Siberia”, sosiți în acel oraș cu câteva săptămâni mai înainte din Siberia de vest. Plecasem din Vladivostok, marele oraș-port din extremul împărăției rusești, cu vreo zece zile înainte de Crăciunul anului 1918, ca să putem petrece împreună cu toți frații de pe meleagurile Siberiei praznicul Nașterii Mântuitorului nostru.

În două vagoane de marfă, adaptate unei călătorii mai lungi cu paturi improvizate și cu sobe, imbarcaserăm pe gradații și soldații voluntari, concentrați și organizați de noi în Vladivostok, în alte două vagoane instalaserăm bucătăriile și magazinele „eșalonului”, iar într'un vagon de clasa IV-a ne instalaserăm noi cei 14 ofițeri-vo-

luntari. Voia bună nu lipsea cu tot gerul cumplit, — erau 40 grade sub zero — care ne tăia respirația de câte-ori cutezam să pășim vagoanele.

Drumul ce aveam de parcurs dela Vladivostok până la Irkutsk era de vreo 3000 verste (aproximativ 3200 chilometri). Ni se dăduse la plecare asigurarea, că în cel târziu 8 zile vom fi la Irkutsk. Am plecat dar luniștii, că vom fi de Crăciun la locul destinației.

Când colo socoteala de acasă a dat greș. În loc să facem 8 zile cu trenul am călătorit tocmai 14 zile până la Irkutsk, unde am ajuns în ajunul anului nou. Cauza: gerul cumplit, înțepit, de un vânt aspru, care te pătrudea până la măduvă, zăpezile mari, cari înfundaseră linia, nesiguranța drumului și lipsa de combustibil.

În fine ne-am împăcat cu soarta. Ce era să și facem. Eram buni bucurători că n-am dat de alte belele sau nenorociri într'un drum atât de lung și de nesigur. Tocmai cu 5 zile înainte un tren de persoane se

ciocnise cu un tren de marfă secerând peste 40 de victime, iar un tren care plecase după noi din Vladivostok luase foc mistuind în flăcări nu numai mărfuri și vagoane ci și vieți omenești.

Gândul, care începuse să ne preocupe în aceste împrejurări, văzându-ne de sărbători tot pe drum, era: cum să serbăm Crăciunul? Un scurt consiliu al „Statului major” a hotărât: o mâncare mai bună pentru ofițeri și soldați, o sticlă de cognac manciurian pentru căle 4 soldați, seara de ajun să-l petrecem ofițeri și soldați împreună, iar în prima zi de Crăciun — în lipsă de preot — câte-un ofițer să rostească de vagon o „predică” ocazională.

Programul s'a executat întocmai. Strânși în jurul sobelor din vagoanele soldaților noștri am petrecut noaptea Crăciunului într-o bucurie duloasă. În urutul roților trenului, în șue-ratul vântului siberian, care pătrundea prin păreții vagoanelor împodobite cu crengi de brad și la licărirea tainică a luminărilor, pe cari feciorii le țineau cu schimbul, am trăit o noapte de Crăciun ca în povești. Între colinde ardelenesti, băndătene și bucovinene, cântate în cor și solo, între jocuri, povești și obiceiuri de Crăciun, executate

sau spuse de ofițeri și soldați, presărate cu snoave, glume și cu câte o înghițură din sticla de cognac — căci vin nu se găsea nici de leac pe acele vremuri în Rusia — care trecea din mână în mână, s'a scurs noaptea de Crăciun ca un vis. Când ne-am despărțit de feciorii noștri — era pe la ora 2 dimineața, sosim în stațiunea Hailar — toți am avut o mulțumire sufletească ca mai rar.

Am adormit deabia spre ziuă cu gândul departe la cel de-acasă... Cu toate că mă despărțeau mil de chilometri de patrie, mi se părea că crivățul îmi aduce de undeva de departe pe aripele sale crâmpete dintr-o veche colindă:

O ce veste minunată...

Deși despărțiti de luni și ani de cel de-acasă, trăiam doar împreună „ce-l de-un sânge și de-o lege” — oricât de departe ne-ar fi aruncat soarta — zilele mari ale renașterii neamului românesc. Vestea Unirii celor de-acasă încă nu pătrunsese până la noi, dar o simțeam a-vea în sufletele noastre și ea ne dădea vlagă și puterea neînfrântă ca și încrederea neculinită în ziun de mâne, făcându-ne să îndurăm cu resignare toate neajunsurile vremelnice, de care ne lăbeam la fiecare pas în această țară atât de rece,

atât de nemărginită și atât de nenorocită.

A doua zi dimineața s'a executat partea a doua a programului de sărbători. Cele două vagoane ale soldaților noștri se transformaseră în două bisericuțe românești. Feciorii noștri improvizaseră câte-o cruce din crengi de brad, în fața cărora predicatorii ocazionali au vestit voluntarilor solia Nașterii Domnului, solia renașterii și unirii neamului românesc într-o singură și vecinică împărăție.

De-atunci s'au scurs 20 ani...

De câte-ori se apropie praznicul Crăciunului, gândul mi se îndreaptă spre acea țară nemărginită, în care mi-am dus tratul timp de 2 ani. Mă văd poposind cu zilele prin lagărele de prizonieri, încurajând și îndemnând pe Români din armata austro-ungară căzuți în prisoare, să se înroleze în corpul voluntarilor. Erau mulți și năcăjiți, bătrâni și bolnavi, unii cari lănceziseră câte 3—4 ani în prisoare trăind rupți și flămânzi în cea mai cumplită mizerie trupească și sufletească. Unii își uitaseră chiar limba, alții n'aveau știiind nimic de ani de zile de cel de-acasă, își perduseră chiar rostul, se... dobitociseră.

va trece împreună cu armata ceho-slovacă și cu armatele celorlalte naționalități, pe frontul francez, pentru a lupta acolo până la încheierea păcii generale.

§ 4. În cazul când România ar relua lupta împotriva Puterilor Centrale, Corpul Voluntarilor Români își rezervă dreptul de a se atașa la armata română și a trece sub comanda mentul ei suprem.

În celelalte 13 puncte (§§ 5—17) se stipulează diferite amănunte cu privire la organizarea unităților Corpului, la recrutare, aprovizionare, finanțare, control, activarea corpului et.; et.; De relevant sunt §§ ii 7 și 8, în care se stabilește că „unitățile românești organizate stau sub comanda mentul suprem al armatei ceho-slovace și că „Corpul V. Români se organizează și întrucât permisiunile și de luptă și strategice se grupează și opereză ca unitate de luptă indivizibilă”.

Tratatul e semnat din partea Comitetului Național Român de d-nii dr. V. Nițescu, dr. Nicolae Nedelcu și Corneliu Vaida, iar din partea Consiliului Național cehoslovac de d-nii: R. Medec șeful secției militare, Bogdan Paulu, dr. Iosif Patejdl, dr. Ioan I. Iesenski și F. Richter.

Acțiunea Corpului V. R.

Pactul încheiat pus în executare produce o vie mișcare în sânul prizonierilor români din Rusia. Un apel lansat de Comitetul Național Român la 15 August către prizonierii români se termină cu următoarele cuvinte: „Niciun Român să nu lipsească din Corp... Un singur cuvânt să vă stăpânească: „Toți la Celeabinsk, în Corpul Voluntarilor Români!”

Voluntarii români răspund fără zăbavă, pornind din sale și orașe spre reședința Corpului, unde sunt îmbrăcați, hrăniți, înarmați și instruiți militarmente, fiind împărțiți pe companii și batalioane.

Un batalion deja organizat în orașul Kinel este postat pe calea ferată până la Ufa. Un atac al bolșevicilor este respins de voluntarii în unire cu un detașament cehoslovac. Alte unități u măresc bandele roșii, dezărându-le. La Celeabinsk sosesc tinerii ofițeri români: Elie Bufnea, Ioan Centea, Iie Iana, Au gustin Seleșiu, Ax. Cojocariu și Laurențiu Teglaru, plecați cu 2 luni în urmă din Iași putând

să se strecoare după multe peripeții și mizerii până la sedul Corpului. Sunt primiți cu mare bucurie.

Pentru suprimarea acțiunii bandelor sovietice sunt trimiși în orașele Kurgan și Petropavlosk câte-un detașament de voluntari pentru paza orașelor și a transiberianului. Comandant (primer) al orașului Kurgan e numit locot. dr. I. Sabo, iar mai târziu comandant al batalionului de voluntari locot. G. Bogdan. Șef al orașului Petropavlosk este numit locot. Cornel Vaida.

La Celeabinsk începe redactarea „Gazetei Transilvaniei”

Declarația de rupere a Ardealului

Acțiunea Președintelui Wilson pentru libertatea popoarelor subjugate este primită de Corpul Voluntarilor cu un entuziasm de nedescris. În seara zilei de 16.29 Octombrie 1918 garnizoanele din orașele Celeabinsk, Kurgan și Petropavlovk intru nte simultan în curțile celor trei cazărmă, în număr de peste 5000 voluntari, aprobând cu un adevărat delir de entuziasm și cu unanimitate și pătrunzătoare urale următoarea

Declarație:

„Noi voluntarii români originari din monarhia Austro-Ungară, organizați în Corpul Voluntarilor Români Transilvăneni și Bucovineni, cu misiunea de a continua lupta până la sfârșit alături de armatele aliate împotriva Puterilor Centrale, drept răspuns la Manifestul Împăratului Carol, declarăm și proclamăm toate provinciile românești: Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul și Bucovina din Monarhia austro-ungară desfăcute de către această împărăție și realipite la regatul liber român, cu care din acest moment ele alcătuiesc un Stat unitar, liber și independent, iar locuitorii acestor provincii se declară cetățeni ai României Mari.

„Aceasta este dorința și voința neclintită a Românilor de pretutindeni, cari acasă la ei neputând vorbi liber, își afirmă gândul lor prin glasul voluntarilor din Rusia, Italia, Franța și America.

„Marii noștri aliați au recunoscut în momentul intrării României în război idealul po-

sub numirea de „Gazeta Transilvaniei și a Bucovinei”. Primul număr este tipărit într-o tipografie ceho-slovacă la Ecaterinburg. Se înființează la Celeabinsk primul regiment de voluntari, care poartă numele marșalului-șef Horia.

Paralel cu acțiunea de organizare militară se activează și pe terenul politic. Comitetul Național Român salută printr-o telegramă Directoriul ales în Ufa, organ chemat să refacă Rusia. Se notifică constituirea Corpului al 2-lea de V. R. corpului diplomatic din Vladivostok și profesorului Massaryk.

litic al Românilor. Pacea României n'a fost decât o fatală și dureroasă suspendare de arme. Actul dela București încheiat cu Puterile Centrale e un produs al silei și împrejurărilor vitrege, rezultate din pacea dela Brest.

„Aliații au refuzat să recunoască acest act. Angajamentul lor și-a păstrat deci întreaga tărie. Declarațiunea, pe care o fac voluntarii români se rezimă pe acest angajament rămas întreg în picioare. El e valabil nu numai pentru cetățenii regatului român, ci și pentru Români din Austro-Ungaria. El a fost consfințit prin sângele a sute de mii de ostași români, printre cari numeroși fiicăi transilvăneni și bucovineni căzuți pe câmpul de onoare pentru idealul lor și pentru cauza aliaților.

„Neclintită e convingerea noastră că marile Puteri aliate, cari au recunoscut independența Cehoslovacilor și revendicările naționale ale Jugoslavilor, vor da aprobarea lor și Declarației noastre, pentru ca în sfârșit să dispară din Europa vulcanul mereu în fierbere: Austro-Ungaria, furnizoare de material uman pentru Germania și rezimul de totdeauna al militarismului prusac. Aliații biruitori vor desăvârși astfel opera Dreptății prin întemeierea pe ruinele bătrânei împărății habsburgice a unor state naționale libere, cari prin legăturile de alianță ce vor face, vor putea alcătui un puternic dig de rezistență împotriva ambițiilor de cucerire ale Germaniei și un suport solid pentru echilibrul european și pacea generală.

„Incredători în cuvântul dat de aliați în momentul intrării

lor în război, repetat mereu și în cursul acestuia, mii de voluntari români din Rusia, Italia, Franța și America așteaptă cu nerăbdare acest act de dreptate, pe care și Franța și Anglia și Italia și America sunt datoare să-l facă în numele Dreptului și al Libertății umane, pentru care au luptat.

„Trăiască România-Mare! Trăiască Regele tuturor Românilor, Ferdinand I-ul! Trăiască aliații noștri!”

Telegrame omagiale.

A doua zi după adunarea dela Celeabinsk președintele Comitetului Național Român din Rusia, d-l dr. Voicu Nițescu, a adresat M. Sale Regelui Ferdinand următoarea telegramă:

„Mii de Români din Rusia, originari din Austro-Ungaria, organizați într'un puternic corp de voluntari, au aclamat pe Majestatea Voastră ca pe Regele tuturor Românilor. Ei sunt gata și așteaptă ordinele M. Voastre. La 29 Oct. ei au proclamat desfacerea pământurilor românești de către Austro-Ungaria și alipirea lor la România și acum așteaptă ca împreună cu vitejii lor frați din Regat să încoroneze pe M. Voastră cât mai curând la Alba-Iulia”.

D-l dr. Nițescu a mai adresat următoarea telegramă și președintelui Statelor Unite Wilson:

„Numeroși Români din Rusia originari din Austro-Ungaria, organizați într'un puternic corp de Voluntari Români pentru a lupta cu arma în mână contra dușmanului comun, depun omagiile lor înaintea Esceleței Voastre, Marele Protector al micilor națiuni. Cu un entuziasm unanim ei au declarat la 29 Oct. a. c. pământurile românești Transilvania, Banat, Maramureș, Crișana, Sătmar, Bihor și Bucovina desfăcute de Austro-Ungaria și alipite la România, cu care de aci înainte ele formează un stat unitar, iar locuitorii ei se consideră cetățenii și supușii României Mari. Rugăm respectuos pe Esceleța Voastră să binevoiască a lua la cunoștință această declarație făcută în numele tuturor Românilor oprimați, cari au aceleași simțăminte și același voință”.

Declarația Corpului al II-lea de voluntari din Siberia a mai fost notificată telegrafic Guvernului provizoriu al Rusiei, Șe-

fului mistunei militare franceze Consuliilor puterilor aliate din Vladivostok și Consiliului Național al Românilor din Paris.

La aceste notificări au sosit răspunsuri, dintre cari reținem următoarele:

„Guvernul provizoriu panrus, plin de simpatie pentru poporul român, ia cunoștință cu cea mai mare bucurie de Declarația D-Voastră, prin care drept răspuns la Manifestul Împăratului Carol al Austriei, proclamați desfăcute de către Austro-Ungaria provinciile Transilvania, Banat, Maramureș și Bucovina”.

„Maiorul Pichon șeful misiunii militare franceze de pe lângă Corpul cehoslovac răspunde între altele:

„Am ferma speranță că viitorul le va da câștig de cauză tuturor aceluia cari cu neșecată energie și fără șovăire vor fi luptat până la sfârșitul acestui lung răzoi. Și D-Voastră vă numărați printre aceștia”.

În numele Consiliului Național al Românilor din Paris a răspuns d-l Take Ionescu prin cuvinte entuziaste, arătând că telegrama voluntarilor ardeleni i-a fost de cel mai mare folos în eforturile pe cari Consiliul Național le face pe lângă aliați pentru recunoașterea idealului nostru național.

Corpul V. R. la Irkutsk,

Terminându-se războiul mondial, reprezentanții civili și militari ai aliaților din Rusia hotărâsc neutralitatea în conflictul dintre partidele ruse și în consecință armatele voluntare naționale procedează la o nouă grupare și concentrare. Conducerea românească alege cartierul militar de lângă Irkutsk și cele două regimente de voluntari români „Horia” și „Alba-Iulia” se imbarcă în trenuri pentru noua destinație sub conducerea d-lui colonel Cadlee, numit de Comitetul Național Român comandant al Corpului V. R. Comandant al reg. „Horia” este d-l locot.-col. Brândușanu, iar al reg. „Alba-Iulia” d-l maior Chiticeanu. Comandant al batalionului de rezervă, din care se va alcătui regimentul al 3-lea „Mărășești” este d-l maior Sângeorzan.

Sosiți în Irkutsk la începutul lunii Decembrie, voluntarii își reiau activitatea militară în secțoare, în cari au fost împărțiți. De anul nou 1919 seseste la Irkutsk și eșalonul volunta-

Când le vorbeam în bărcile umede și pline de microbi și murdărie, deabia de mă ascultau. La început parcă nici nu mă înțelegeau, le paream o vedenie răsărită din altă lume. A doua zi îl găseam mai liniștiți, a treia zi erau mai înviorați, unii păreau ca nou-născuți și astfel după câteva zile mă urmau rânduri-rânduri plecând spre locurile de concentrare ale voluntarilor români. Când îi vedeam după câteva săptămâni îmbrăcați și înarmați la instrucțiunile militare în dulcea lor limbă strămoșească, nici nu-i mai recunoșteam. Deveniseră iarăși oameni, ostași mândri ai Regelui Ferdinand.

Parcă-l văd și azi pe feciorii noștri din trenul transiberian. Treceam prin regiunile molipsite de bolșevism. De câteori ne oream în vreo gară, mulțimea rușilor în plină dezorganizare, cari așteptau cu miile în gări să plece, încercau să ia trenul cu asalt.

Feciorii noștri stăteau zid cu arma în mână de-alungul vagoanelor. Opreau asaltul, păzeau trenul și viața călătorilor, aplanau încăerările — spre uimirea gărzilor japoneze și chineze resfirate dealungul granițelor manciuriene.

Autoritățile rusești ca și ofițerii japonezi și chinezi, cu cari

luam contact în fiecare gară, aflând cine suntem, ne dădeau onorurile militare cuvenite, și ne aclamau de câte-ori trenul se punea din nou în mișcare.

Când am sosit la Irkutsk, deși bolșevismul începuse să facă ravagii chiar în șirele armatei voluntare cehoslovace, — făcând apelul nominal, n'am înregistrat nici o deserțiune dela datorie. Erau toți disciplinați și conștienți la datorie, rămânând credincioși până la sfârșitul mistunei lor, când, formând ariergarda armatelor voluntare ce se retrăgeau spre Vladivostok, au păzit linia ferată și au apărât luptând această retragere, pentruca sosiți în portul Vladivostok, să se poată imbarca pentru plecarea în noua lor patrie.

Cinste și mai cu seamă recunoștință fraților mei voluntari, cari în vremuri de grea încercare și-au făcut datoria față de neam și Rege și cărora le închin în semn de dragoste aceste crâmpete de amintiri din timpul pribegiei neamului.

Victor Branisce.

Cetiți și răspândiți
„GAZETA TRANSILVANIEI”
cel mai vechi ziar românesc

Ziare românești aparute în Siberia

„Gazeta Transilvaniei și Bucovinei” — „Vestitorul” — „Neamul Românesc” — „Monitorul Oficios” — „Țara Noastră” — „Pițigușul”

(1918—1920)

de ILIE Bufnea.

Se știe că după pacea dela București din primăvara anului 1918, armata românească a fost nevoită să demobilizeze. Totuși ideia Unității Naționale n'a închinat steagul în fața dușmanilor.

Idela trebuia afirmată cu mai multă hotărâre și curaj, — din Ardeal, din Bucovina și din Banat, — și această afirmare, s'a produs în mod concret împotriva păcii dela București. Românismul n'a depus armele. Voluntarii ardeleni, bucovineni și bănațeni au reprezentat continuitatea și permanența eforturilor armate ale Românilor alături de Aliați, având același țel: distrugerea Puterilor Centrale și ca consecință politică pentru noi: Unirea tuturor Românilor.

Acești voluntari își afirmaseră credința încă în 1917, în cel mai tragic moment din războiul românesc, atunci când la Iași se discuta problema „triumfului morții”. Ei și-au strigat în largul lumii, printr'un mani-

fest, trimis tuturor țărilor aliate și neutre, hotărârea de-a se uni cu România veche și a lupta pentru această unire.

Și într'adevăr, voluntarii ardeleni n'au fost oprți din avântul lor românesc prin pacea dela București. Ei s'au regrupat unii în Italia, alții în Franța, alții în Statele Unite și cei mai mulți în Rusia și Siberia, unde s'au organizat, s'au instruit și s'au înarmat — gata de drum pentru frontul francez.

Provocările bolșevicilor au schimbat însă situațiunea. Voluntarii ardeleni, începând din Iulie 1918, au cooperat la luptele de eliberare a Siberiei din stăpânirea bolșevică și în scurt timp au reprezentat acolo, pentru reușita intervenției militare a aliaților în Rusia și Siberia, trupa de elită necesară în cele mai grele împrejurări. În vremea când pohoșul siberian era în cea mai dramatică desfășurare, când polonezii, jugoslavii și latășii au căzut, când ceho-

slovacii nu mai îndrăneau să se opună înaintării roșiilor de teama unui dezastru, când rușii albi, batjocoriți și umiliți, se măcinau zilnic cu miile, — singuri voluntarii români au constituit pumnul de fier care a salvat onoarea și demnitatea intervenției aliate. Fără români, entuziasmul din 1918 s'ar fi sfârșit cu cea mai rușinoasă înfrângere militară. Români au zdrobit singuri forțele regulate ale bolșevicilor, forțându-i, într'o retragere de peste două mii de km. să se țină la distanță și să ceară armistițiu. Cu toată situația tragică în care se găseau, nu s'au umilit să semneze armistițiu cerut de bolșevici, răspunzându-le: „Suntem parte integrantă a Armatei Regale a României și nu vrem să jignim prin acest armistițiu separat trupele românești cari luptă pe linia Nistrului”.

Frământările din Siberia ne-au determinat să acționăm stăruitor în direcția educațiunii morale și românești a voluntarilor. Așa s'a făcut că în Siberia funcționau pe garnizoane cluburi ale soldaților după exemplul american. Iar pentru menținerea unității de gândire românească în cele 7—8 garnizoane din Siberia și pentru informarea soldaților noștri și a românilor din largul lumii

rilor din Vladivostok. O școală de ofițeri, alta de subofițeri și o secție culturală au fost înființate pentru desăvârșirea instrucției și educației. Comitetul Național continuă, frește, acțiunea politică întreprinzând legături strânse cu conducătorii celorlalte organizații naționale și cu reprezentanții țărilor aliate și neutre.

Pregătiri de repatriere.

Prin armistițiul dela 11 Nov. 1918 a luat sfârșit activitatea și scopul pentru care s'au format armatele naționale din Rusia și Siberia. Corpul voluntarilor români încheiat în Siberia după pacea dela București a reușit alături de Corpul I, care a luat ființă la Kiev, să pună și el o cărămidă la temelie *autodeterminării*, pe care cu atâta trudă și jertfă românească s'a înălțat mărețul edificiu al României întregite.

Corpurile voluntare așteptau acum nerăbdătoare ceasul repatrierii când guvernul lor înfăptuiește acest act de fiecească dreptate după o pribegie atât de lungă. Incepe repatrierea Cehilor și a Polonilor. La telegrama trimisă de Comitetul Național Român la Paris și București întârzie răsunul. În fața acestei situații Comitetul N. R. hotărăște trimiterea unei delegații în țară pentru a raporta guvernului dela București situația voluntarilor. După multe insistențe președintele C. N. R. d-l *dr. Voicu Nițescu* primește în fine să conducă delegația compusă din d-nii *Valer Pocol*, fost delegat al C. N. R. pe lângă consiliul cehoslovac în Ecaterinburg, *I. Toma* (bucovinean) și locot. invalid *L. Gabor*, cari pleacă la 26 Ian. 1919 spre Vladivostok îmbarcându-se la 8 Febr. pe vaporul „Tomsk” pentru Europa.

Epilog.

Imprejurări neașteptate, asupra cărora nu insistăm în acest scurt rezumat al formării Corpului al 2-lea de voluntari, au dus cu sine la 1½ lună după plecarea delegației Corpului spre țară — neputând obține nici o legătură cu Bucureștii și Parisul — transformarea Corpului 2 de voluntari în legiune. Urmează o nouă fază în viața foștilor voluntari rămași în legiune. Ei sunt aruncați în vâltoarea luptelor în contra mercenarilor diferitelor partide rusești. După multe peripeții ei ajung să apere ca ariergardă

scurgerea trupelor naționale și aliate spre Vladivostok susținând grele lupte, dar eșind biruitori și îndeplinindu-și și ultima misiune, la care au fost condamnați.

Deabia în primăvara anului 1920, concentrându-se legionarii români la Vladivostok, ei se pot îmbarca pe mai multe vapoare ca să plece spre casă.

Acțiunea de repatriere

Sosind d-l *dr. V. Nițescu*, președintele Comitetului Național Român în Rusia, la Paris, d-sa a cerut guvernului român, prezidat de d-l *Dr. Al. Vaida-Voevodă*, urgenta repatriere a voluntarilor români, după ce fusese informat și de cele petrecute după plecarea d-sale din Irkutsk. Obținându-se cu foarte multă trudă dela Consiliul suprem al aliaților ordinul de repatriere, guvernul român, la propunerea d-lui *V. Nițescu*, a însărcinat cu misiunea repatrierii, pe d-l *Dr. Victor Cădere* maior i. r., care a și plecat în Siberia îndeplinindu-și misiunea cu conștiințiozitate.

Reintors în țară d-l *Dr. V.*

Detășamentul voluntarilor din Vladivostok.

Un apel și o adresă.

Ofițerii voluntari români sosiți din diferite centre ale Rusiei în primăvara anului 1918 la Vladivostok, au hotărât tipărirea și distribuirea unui apel redactat în limba românească și rusă, adresat „cătră ofițerii, subofițerii și soldații români din Rusia” alături prin lagărele și orașele din regiunea Vladivostokului. Din acest apel răspândit în mii de exemplare prin emisii voluntari la sate și orașe, reproducem următoarele pasaje:

„Războiul României a fost scurt și glorioș, dar nenorocit. El nu s'a terminat însă prin pacea încheiată sub presiunea baionetei dușmanului. Crudă și nedreaptă, pacea aceasta nu poate să fie durabilă. Respinsă cu indignare de sufletul maselor și nerecunoscută de opinia publică română, ea nu poate să pună capăt idealului unui neam întreg și cu atât mai puțin poate ea să înădușe aspirațiile de libertate ale Românilor subjugăți. Pentru noi, milioanele de Români de peste hotare, pacea încheiată de România nu există și nici nu va exista vreodată. Idealul nostru de desrobire, moștenit din generație în

Cădere, a fost ales deputat, mai târziu secretar general al justiției, fiind titularul ministerului justiției d-l *Dr. V. Nițescu*,

Dr. Victor Cădere

a fost președintele al Fidei-comisului, ministru al României la Varșovia și Belgrad, iar astăzi deține înalta demnitate de Rezent Regal al ținutului Dunărea de jos. vb.

generație prin lungi și amare veacuri, a rămas neclintit și neschimbat. Mândru și strălucitor, el planează deasupra noastră. Prin glasul conștiinței noastre, prin graiul celor ce i-am lăsat acasă în suferință, el ne cheamă la împlinirea datoriei. Și noi ni vom împlini-o.

Plini de încredere în viitorul Neamului Românesc, conștienți de măreția cauzei, ce o reprezentăm și demni de încrederea celor ce și-au pus toată speranța mântuirii lor în noi, precum și de ajutorul și protecțiunea care ie așteptăm dela marile Națiuni Aliate, cum și dela bunii patrioți ai Rusiei de altă dată, care slmeți și ea rușinea păcii dela Brest-Litovsk, noi ofițerii, subofițerii și soldații voluntari români, cari ne găsim astăzi pe teritoriul rusesc, datori suntem toți fără șovăire și fără abatere, să reluăm lupta care pentru noi nu s'a terminat, ducând-o până la înfrângerea totală a cruzilor noștri apăsători.

În scopul acesta va trebui să continuăm și să ducem la îndeplinire înalta misiune a Corpului voluntarilor români format la Chiev, pe care suntem datori să-l refacem, să-l complectăm și să-l reorganizăm sub protecțiunea și în măsura înaintării vitezei armate cehoslovace.

Fraților Români,

bravi feciori ai Ardealului și ai Banatului, ai Crișanei, Bihorului, Maranureșului și ai Bucovinei, ascultați de glasul sângelui și al conștiinței voastre, părăsiți îndeletnicirile voastre de până acuma, rupeți toate legăturile cu cei ce vă duc pe căile pierzării, feriviți-vă sufletul de tina păcatului și nu ridicați brațul încontra mântuitorilor voștri, ci fugind de ispita și de ademenirile ei înșelătoare,

Un grup de ofițeri vol. din Vladivostok

în mijloc cu d-l *N. Filippi* (șezând) președintele Comisiei de aprovizionare a armatei române sosii din Tokio la Vladivostok *Iorgu Toma*, *Dr. Onișca* *Dr. Deciu*, *Dr. G. I. Drăghici*, *V. Branișce*

grupăți-vă cu toții în jurul eșaloanelor cehoslovace și așteptați momentul potrivit ca să formăm și noi o nouă și mândră armată română, cu care să răspundem cât de curând la duioasa chemare stăruitoare a părinților și copiilor noștri, a fraților și surorilor, cari gem în robia austro-ungară, și să ajungem prin luptă bărbătească, pe singura cale posibilă, ca învingători asupra dușmanului de moarte și ca liberatori ai Nea-

mului și al Moștei, la vetre noastre părăsite care ne așteaptă de atâta timp.

Vladivostok, în luna lui Iulie 1918.

Ofițerii voluntari români din Vladivostok.

O delegație a ofițerilor voluntari din Vladivostok a prezentat în ziua de 26 Nov. 1918 Consulatului Statelor Unite din Vladivostok o adresă omagială pentru a fi transmisă Președintelui Wilson.

Adresa, în care se exprimă Președintelui Wilson, marele protector al națiunilor subjugate, admirațiunea și recunoștința neamului românesc, a fost semnată de următorii ofițeri voluntari români: *Iorgu Toma* președinte de tribunal, *Victor*

Un grup de ofițeri vol. din Vladivostok

în mijloc cu d-l *N. Filippi* (șezând) președintele Comisiei de aprovizionare a armatei române sosii din Tokio la Vladivostok *Iorgu Toma*, *Dr. Onișca* *Dr. Deciu*, *Dr. G. I. Drăghici*, *V. Branișce*

grupăți-vă cu toții în jurul eșaloanelor cehoslovace și așteptați momentul potrivit ca să formăm și noi o nouă și mândră armată română, cu care să răspundem cât de curând la duioasa chemare stăruitoare a părinților și copiilor noștri, a fraților și surorilor, cari gem în robia austro-ungară, și să ajungem prin luptă bărbătească, pe singura cale posibilă, ca învingători asupra dușmanului de moarte și ca liberatori ai Nea-

Branișce ziarist, *dr. Gavril Jugă* avocat, *dr. G. Onișca* avocat și *dr. Emil Deciu* cand. de avocat.

Consulul Americii, primind delegația, s'a arătat foarte plăcut atins de această manifestație și a comunicat delegaților români că va transmite imediat textul adresei la Washington, iar cu primul curier va trimite și adresa originală redactată în limba franceză.

asupra situației noastre în special și asupra situației din Siberia în general, s'au editat acolo șase gazete românești. Cea dintâiu a apărut vechea „Gazeta Transilvaniei” din Brașov, tipărită la Ecaterinburg și redactată la Celiabinsk sub supravegherea însăși a directorului ei din Brașov, *Voicu Nițescu*, președintele Comitetului Național Român din Rusia și Siberia.

Odată cu retragerea armatei române din Brașov în 1916, „Gazeta Transilvaniei” își încetase apariția. Directorul ei d-l *Voicu Nițescu* trecuse de mult în Vechiul Regat. Primul său redactor *Victor Branișce*, era și el în Vechiul Regat, trimis apoi la extremitatea estică a imperiului, la Vladivostok, pentru concentrarea voluntarilor. Culegătorii-tipografi erau și ei împraștiați în lungul Siberiei. Ideia Unității Naționale i-a concentrat pe toți la Celiabinsk, ca luptători-voluntari, — și astfel în 1918 „Gazeta Transilvaniei” reapărea în Siberia sub titlul „Gazeta Transilvaniei și Bucovinei”, proclamând ca răspuns la manifestul împăratului Carol al Austro-Ungariei unirea pe veci a Ardealului și Bucovinei cu patria-mumă.

În timpul când Corpul Voluntarilor s'a deplasat dela Celiabinsk la Irkutsk, — o distanță de aproximativ 2700 km., „Ga-

zeta Transilvaniei” și-a suspendat apariția. La 30 Ianuarie 1919 a reapărut în Irkutsk litografiată într-o litografie cehoslovacă, de data aceasta sub conducerea fostului ei prim-redactor din Brașov, d-l *Victor Branișce*.

Din „Gazeta Transilvaniei” au apărut, tipărite la Celiabinsk șase numere, iar litografiate în Irkutsk și scrise cu mâna încă trei numere. Au colaborat la „Gazeta” în afară de d-l *Voicu Nițescu* și *Victor Branișce*, d-nii *dr. Valer Pocol* și *Simion Gocan*.

După plecarea d-lor *Voicu Nițescu* și *Victor Branișce* din Siberia, „Gazeta Transilvaniei” a fost înlocuită cu „Vestitorul”, scris și litografiat de învățătorul *Augustin Șandru* din jud. Făgăraș. Dar această gazetă n'a prins. Nu s'a cetit în măsura în care era căutată „Gazeta Transilvaniei” și după apariția câtorva numere răslețe a fost înlocuită cu „Neamul Românesc”. Spiritul naționalist al profesorului *Nicolae Iorga* stăpâna pe Români ardeleni și în Siberia.

„Neamul Românesc” a fost gazeta oficială, monitorul Secției Culturale a Legiunii de Voluntari și a fost pusă tot sub conducerea d-lui *Augustin Șandru*, având ca principalii colaboratori pe scriitorii acestor rânduri și pe d-l *T. Stoianovici*.

Noua gazetă apărea în 1200 exemplare, scrisă cu mașina și litografiată în Irkutsk în litografia armatei cehoslovace. Se susținea numai din abonamentele de 200 ruble lunar și apărea în fiecare săptămână, în patru pagini, format de gazetă mare. Au colaborat la ea *A. Șandru*, *Elie Bufnea*, *T. Stoianovici* și *N. Flor*.

Din „Neamul Românesc” au apărut în total 23 numere; 15 numere în primul an 1919 și opt numere în anul al doilea 1920.

Concomitent cu „Neamul Românesc” mai apărea, trasă la șapilograf, gazeta umoristică „Monitorul Oficios”. Era redactată și scrisă în întregime, cu talent și mult umor, de *T. Stoianovici*, azi un distins revizor școlar în Timișoara. *Stoianovici* fusese înainte de războiu învățător în Banat și se remarcase în publicistica ardeleană prin ziarul umoristic „Cucu”, apărut mai multă vreme în Budapesta. În Siberia a urmat școala militară, fiind avansat ajutor de sublocotenent. „Monitorul Oficios” se cetea numai în cercul restrâns al ofițerilor și intelectualilor din Legiune. Au apărut din această publicație 9 numere la diferite intervale. Unele au fost litografiate, altele scrise cu mâna în mai multe exemplare.

E momentul să amintesc aici că a existat și o bibliotecă românească în Siberia, compusă din aproximativ 30—40 volume, aproape în întregime bătute la mașină și frumos legate de un dibaciu voluntar. Unele din aceste volume conțin o parte a conferințelor ținute la Clubul Soldaților, în special conferințele cu caracter istoric și național. Nici o altă trupă din Siberia nu a posedat o asemenea bibliotecă robinzoniană, mult căutată de voluntarii din diferitele garnizoane.

După evacuarea Legiunii de Voluntari, în cadrul Misiunii Regale Române, care a funcționat sub comanda d-lui *Victor Cădere* la Vladivostok timp de 10 luni, în anul 1920—1921, scriitorul acestor rânduri a redactat a cincea gazetă siberiană, „Țara Noastră”, litografiată în 1000 de exemplare și trimisă în lagărele de prizonieri. Ea nu se adresa numai Românilor ci și nouilor cetățeni ai României de limbă ungurească sau germană. „Țara Noastră” a apărut din două în două săptămâni, ca organ de propagandă românească și de informajuni, inițiat de foști prizonieri cu împrejurările de acasă și propunând ideea de bună înțelegere în spirit frățesc. Ea s'a adresat și fraților basarabeni în număr de aproape 30 de mii

de suflete din satele de coloniști români din nordul Vladivostok-ului: *Timofeevka*, *Boğtârca*, *Alexeevna*, *Tritiacova*, *Kișinovka*, *Bălcinești*, *Zămreni*, *Iohănești*, *Duna* (Dunărea), *Teiul* și *Novaja Basarabia*.

Din „Țara Noastră” au apărut, cu oarecari intreruperi, în total 32 numere. Au colaborat la ea, în afară de scriitorul acestor rânduri: *Victor Cădere*, *Gavril Boğdan*, decedat de curând la Diosăg în Bihor, *Remus Herlea* și *Silviu Rusu*.

A șasea publicație românească în Siberia a fost ziarul umoristic „Pițigușul”, apărut în nouă numere și în exemplare restrânse, litografiat. S'a adresat numai ofițerilor din Misiunea din Siberia și intelectualilor români concentrați din diferite lagăre, la Vladivostok în vederea repatrierii. Principalii colaboratori i-au fost *Remus Herlea*, *Gavril Boğdan* și *Silviu Rusu*.

Au trecut mulți ani dela apariția celor șase ziare românești în Siberia. Perspectivele depărării de evenimentului proporții de basm. Morții Românilor, semănați în lungul Siberiei, dau acestui eveniment publicistic proporții de epopee și încadrează activitatea militară a românilor ardeleni, bucovineni și bănățeni în jertfa Românilor pentru Unitatea politică.

Ofițerii voluntari din Irkutsk.

Iată lista ofițerilor voluntari români, cari se găseau la 24 Febr. 1919 în garnizoana Irkutsk: Membrii în Comitetul Național Român: Dr. N. Nedelcu, Simion Gocan, Corneliu Vaida și V. Branisce (cooptat).

Locot.-colonel Brândușan. Maiori: Sângeorzean și Chiticeanu.

Căpitani: E. Cercavschî, Comșa, Rista, Rabiescu, Morcan, dr. Callani, dr. Onișca

Locot.: Baneu Sv., Gârbacea, Urian, Mosorca, Drăghinescu, Popan, Popescu, Stroia, Andrețiciu, Pop Augustin, Dolga, Dionisie Maior, Drăghici, medic-locot. Dr. Gheția, I. Scroțan, Pausan, Ciurdaru, Lugojan, Todor.

Subl.: Dion. Jireada, Axani, Popovici, Cancer, Tarnavschî, Buinea, Moldovan Petru, dr. Bonca, Boc, Michtovici, P. Marchis, Iuliu Mureșan, Gherghel, Grebenșan, Silviu Rusu, Dr. Bodea, Teodor Morcan, Perde Ion, Dr. Sabo, Herlea, Ciurcu, Chiș, Dr. Veliciu, Bădiliă, Ilincea.

Med.-subloc.: Hertoga, Daneț, G. Pitticariu, Busița, Selés. Aj. de subloc.: Boca, Bunei, I. Șafu, Nic. Popea.

Locotenenti: Băleanu, Gășteanu, Teglaru, Moșă, Laza.

Sublocotenenti: Moldovan Vespasian, Furtuna, Cojocariu, Negreș, Roșca Zacharie, Roșca, I. Moldovan, Manilici.

Med.-subloc.: Iana, Centea.

Lista voluntarilor morți în Siberia

în luptele cu bolșevicii

Maior Dâmbu Ioan.
Soldat Țera Stefan.
Locot. Stroia Ioan.
Fruntaș Bozoșan Pavel.
Vânător Câmpean Ioan.
Vânător Gheorghe Vasile.
Fruntaș Șavu Iosif.
Fruntaș Solomon Ioan.
Vânător Cios Gheorghe
Sergent Grecu Ioan.
Vânător Bota Petru.
Vânător Cicala Svetozar.
Caporal Martin Simion.
Vânător Neamțu Ioan.
Vânător Bulum Gheorghe.
Vânător Oltean Ioan.
Vânător Mogoșan Nistor.
Vânător Ștefănuț Vichenție.
Plutonier Grecu Nicolae.
Vânător Faur Onisie.
Vânător Bora Florea.
Vânător Dila Matei.
Caporal Stănilă Florea.
Vânător Cimponeriu Vasile.
Vânător Cosma Gheorghe.
Vânător Bădiliă Iosif.
Vânător Cordaș Vasile.
Vânător Zaruchevici Dimitrie.
Vânător Moran Nicolae.
Caporal Gala Alexie.
Plutonier Maj. Rus Crăciun.
Fruntaș Ardelean Ioan.
Fruntaș Iunișcu Vasile.
Vânător Simina Arcadie.
Vânător Răut Vasile.
Vânător Mureșan Ioan.
Caporal Alexandru Niculae.
Vânător Hoștar Dumitru.
Vânător Catuna Onisie.
Vânător Buc A. him.
Vânător Petea Alexandru.
Vânător Cerdil Toma.
Vânător Opronescu Iosif.
Vânător Murg Teodor.
Vânător Mureșan Vasile.
Vânător Ianca Vasile.
Elev cap. Crișan Nicolae.
Caporal Buzilă Iosif.
Vânător Buti Alexandru.
Vânător Mormăilă Ioan.
Sublocot. Axani Ioan.
Vânător Popa Ioan.
Caporal Capalașan Petru.
Caporal Lucuți Grigorie.
Caporal Sărăin Ioan.
Vânător Costea Gheorghe.

29 OCTOMBRIE 1918

— Continuare de pe pag. 1 —

urgie pentru ea, am răsunat tiranului neamului nostru, și tuturor tiranilor milenari: Nu! Nu! Nici odată!!

Calvarul a urmat, da, firește.

Câți dintre noi cei de atunci, nu au rămas pentru todeauna pe nesfârșitele pustii înghețate ale îndepărtatei Siberii, și câți alții nu am stropit cu sângele nostru cald, țărâna aceea haină, sau nu am adus cu noi răni și beteșuguri, cari ne vor duce rând pe rând, cu mult înainte de vreme la mormânt?!!

Dar ce importanță au toate acestea față de marea convingere că ne-am învrednicit să împlinim cu demnitate, și cu ori ce risc, comandamentul suprem al clipei istorice trăite?!!

Drept este, că nu tocmai așa am visat noi, odinioară trecerea primilor douăzeci de ani în România-Mare. Că poate am fi avut dreptul să îndurăm mai puține decepții și chiar înjosiri, este iarăși drept provenite în bună parte, tocmai din partea celor, cari în timpul grozavei învâlmășeli de fier, foc și sânge, de atunci, deși nu au avut curajul să-și riște măcar un fir de păr, pentru împlinirea visului milenar al neamului nostru, au ajuns totuși după războiu în cele mai înalte posturi de comandă.

Totuși, ce însemnătate au și aceste triste suferințe nemeritate, față de destinul nostru mareț de făuritori de istorie?!!

La 29 Octombrie 1938 se împlinesc douăzeci de ani de atunci.

Se cuvine să facem din nou apelul, pentru a vedea câți mai suntem în viață. Se mai cuvine să ne adunăm aci în Capitala României Mari, care este și trebuie să rămână și să fie eternă, pentru că a fost realizată și cu sângele și vrea a noastră ne-împută, și inclinându-ne o clipă la memoria scumpilor noștri frați, cari nu mai sunt printre noi, în fața conducătorului nostru venerat de atunci și de totdeauna, să ne privim din nou bărbătește în ochi, ca atunci, și să rezumăm din nou actuala vrea și credință a noastră, față de svârcolirile și involburările noi în jurul granițelor noastre.

Noi știm că Legiunea română de voluntari din Siberia, deși părăsită de toată lumea, cea „jalnică armată fantomă”, care la un moment dat al istoriei, a avut cinstea a fi, singura Armată Română care lupta efectiv în frontul Aliat, pentru visul nostru milenar, s'a învrednicit să înfrunte toate puhoaietele de dușmani și vrăjmași de tot soiul, că îndurând foame și frigul ghețurilor siberiene, mereu învingătoare, mândră și temută, a străbătut mii de kilometri făurindu-și drum respectat, și tare, marea de tare pe credința ei, și-a îndeplinit cu cea mai mare sfințenie, și eroism datorită, astfel că purtătorul ei de cuvânt Dr. Voicu Nișescu, la masa verde a păcii generale, a putut pretinde cu lărie și demnitate, ceea ce era dreptul neamului nostru: realizarea României-Mari, așa cum am decretat-o noi în Martie 1917 și la 29 Octombrie 1918.

Deasemenea mai știm că foștii ofițeri voluntari ai acestei Legiuni, deși după războiu, prea puțini sunt cei ce și-au mai amintit de ei — cu toate chinurile îndurate — prin covârșitorul rol ce au avut atunci, prin șirul lor de fapte de un suprem sacrificiu — astfel că fiecare numai enărând în mod simplu viața dusă acolo, ar putea să scrie câte un roman de cel mai fantastic dramatism, — și-au îndeplinit în modul cel mai eroic și demn sfânta lor misiune.

Că prea puțini cunosc acest

glorios trecut?, că după războiu nimeni nu a mai întreat pe acești bravi, unde sunt, ce fac?? Nu au aceste lucruri triste nici o însemnătate!!

Adunându-ne la 29 Octombrie 1938 după douăzeci de ani, de la mărșăla zi, din 1918, cei ce vom putea fi aci în Capitală, se cuvine să ne strângem din nou mâna frățește și să rugăm pe conducătorul nostru autorizat Dr. Voicu Nișescu să rezume credința noastră actuală notificându-o din nou într-gei lumi astfel:

„Ă noi ofițerii voluntari români din Legiunea din Siberia, am fost, suntem și rămânem voluntari, că jurământul nostru de atunci ne leagă și acum ne va lega până la ultima clipă a vieții noastre!! — ă nu ne-am uitat nici o clipă rolul nostru mareț de făuritori de istorie! Că suntem gata și acum ca atunci, ori să trăim demoi în România-Mare plădădită cu sângele sfințit al generațiilor unui mileniu de martiri, amestecat cu sângele nostru vărsat pentru ea, ori să murim până la cel din urmă, moarte de erou pe baricadele hotarelor noastre sfințite!!

Aceasta este vrea noastră ne linită, aceasta este credința noastră ne-strămutată, la care somăm să se ralieze ori ce români, ce simte românește, și are dragoste pentru sfânta noastră glie strămoșească!!

Ofițerul voluntar propagandist V. B. îmbrăcat în „șubă”, în drum spre lagărul de prizonieri din Tomsk.

Farmacii de serviciu. În timpul dela 29 Octombrie până la 5 Noiembrie vor face serviciu peste amiază, noptea și în Dumineci farmaciile: la „Leul de aur”, Hans Schneider, din strada Regele Carol 15 a. și la „Coroana de aur”, A. Scholtes, din strada Ecaterinei 7.

Colonel N. Strat, Simona, Gogu și Radu Neaguș, soț, fiică, ginere și nepot precum și familiile înrudite au durerea de a vă anunța pierderea scumpei lor

Paula Strat

născută Bengescu

în vârstă de 51 ani, încetată din viață după o scurtă și grea suferință.

Înmormântarea va avea loc Duminecă 30 Octombrie 1938, ora 16, la cimitirul Groverii, unde se află depuse rămășițele pământești.

Pentruce organismul îmbătrânește atât de repede?

Pentru că el nu este debarasat de rezidurile și de otrăvurile sale. Profesorii Bouchard și Charrin, în lucrările lor memorabile asupra otrăvirilor organismului, au demonstrat cu evidență că omul fabrică în 52 ore, o cantitate capabilă de a-și cauza moartea, dacă nu sunt eliminate de către glandele sudoripare și mai ales prin urine. De unde indicațiunea, veche de când lumea, de a face medicațiunea prin eliminare și mai ales diuretică.

CARE ESTE CEL MAI BUN ELIMINATOR AL OTRĂVURILOR ORGANISMULUI?

Numeroase lucrări publicate în Franța și în Străinătate, de către Profesori eminenți, au dovedit marea valoare terapeutică a Urodonalului. El dizolvă și elimină în mod perfect otrăvurile și deșeurile; succesele sale sunt constante și eficacitatea sa a fost afirmată în mod public prin Maestrul clinicii contemporane: Profesorul Lancereaux, Portier, P. Blum, G. Légerot, E. Faivre și mulți alții

URODONAL ESTE CEL MAI BUN ELIMINATOR AL OTRĂVURILOR ORGANISMULUI

LA FARMACII ȘI DROGUERII

ESTE UN PRODUS CHATELAIN, MARCA DE ÎNCREDERE

LUPTELE DELA ȘERAGUL ȘI KUITUN

3 Februarie 1920, la gara Șeragul

A înnoptat.

O liniște de mormânt stăpânește în noaptea aceasta de răzătoare, doar din când în când șueră câte o locomotivă manevrând vagoanele din gară. Frigul răpune somnul și soldații, unul câte unul, se scoală și se îmbulzesc pe lângă sobele de tinichea din mijlocul vagoanelor. Altădată se înfiripau glume, dar în noaptea de 3/4 Februarie 1920, o apăsare neînțeleasă le a amuțit. Numai un fluier, — fluierul sergentului Hodiș, — trăgăna un cântec din Bihor, iar într'alt vagon, încet, încet de tot, un soldat de pe Târnave, fredonează un cântec:

„Maică pe unde merg eu,
Nu e deal, nu e păru,
„Numai maică dorul tău,
Nu e deal, nu e vâlcea,
„Numai maică jalea ta!
„Numai gheață, numai nea!

Dar deodată, afară, scârțâiră nervoși pe zăpadă pașii sântinelii, — începu apoi un sunet brusc de goarnă și se termină răgușit în pocnetul unei arme...

Santinelă, Alexandru Hoștar, căzu și o ploaie de plumb începu să lășnească din niște săgeți de foc ce apăreau și dispăreau nu departe spre nord. La lumina lor strălucesc pe suprafața troienelor stele de zăpadă.

Vagoanele vuesc ca niște sicrie peste cari se aruncă primii bulgări de pământ. Soldații zdrobesc ușile și năvălesc afară, căutându-și loc de adăpost după troienele din cari își fac adevărate tranșee.

Ordinea de luptă se stabilește repede și comanda merge neîntreruptă pe lanțul trăgătorilor. Plumbii dușmanului dau încăerării un șgomot sinistru, pocnind de câte trei-patru ori, când trec prin pereții de scândură a vagoanelor părăsite.

Ne simțim mai bine în tranșeele de zăpadă decât în casele improvizate pe roți. Gerul s'a speriat și căldura ne a cuprins pe toți; numai degetele nu mi pot epăsa destul de tare pe trăgaciul armelor franjuzești de cari ne servim.

Nervozitată a din primele momente a dispărut și o bucurie neînțeleasă a început să ne stăpânească, căci dela tancurile românești auzim țâcăneala a două călbură de mitalieră. În răstimpul bubuităii de tunuri

depe trenul blindat „Mărășești”, ce bombardează satul Troitzkaia, se aude ropotul închizătoarelor dela arme, ca ciocănitul unor sute de gheunoi.

Dinspre vest companiile din avanposturi și detașamentul de lăncieri s'au apropiat de inamic și-a atacă fercul drept.

Lanțul trăgătorilor noștri formează deja un semicerc de fier în fața dușmanului...

Când dela grupul din avanposturi se auzi repetat: „Pe ei fecieri!”... linia voluntarilor se ridică în strigăte nebune și năvăli înainte. Măinile s'au ferecat pe arme și omul cu baioneta sunt dintr'o bucată. Ochii s'au înțepenit fixați la capetele dușmane ce se văd, ca niște mușuroaie negre, pe oglinda zăperii.

Depe linia dușmanului se desprind siluete negre și dispar în întunericul nopții, printre casele satului Troitzkaia. Troienele ne rețin însă picioarele cu dinții lor de zăpadă, parcă ar fi prietene cu detașamentele bolșevice, — dar voluntarii trec totuși nesăvăliți înainte peste linia de unde îi improșcase focul și plumbul.

Pete mari de sânge murdăresc albul zăpezii alături de cadavre aproape înghețate, iar drumul de retragere al inamicului e semănat cu arme și cu luptători bolșevici muribunzi.

Din când în când mai auzim pocnetul unei arme, ca lătratul unui câine gonit...

Lupta dela Șeragul s'a terminat cu biruința noastră deși inamicul ne-a surprins în vagoane, și faptul acesta putea să ne fie fatal. Bolșevicii au înaintat în cursul nopții pe șoseaua Moscovei până la satul Traktovaia, dela nordul gării Șeragul, unde păzea un batalion din regimentul 12 cehoslovac, cu îndatorirea să apere flancul drept al românilor și drumul vicinal ce leagă gara cu satul Traktovaia. Incolții de inamic, batalionul aliat s'a retras pași de pe drumul de legătură cu românii, fără să comunice nimic Legiunii, lăsând inamicului calea deschisă în spațiile noastre.

*) Un episod din acțiunea Legiunii române după însemnările d-lui Ilie Buinea în volumul „Cruciata, Tiranii și Bandiții în Siberia (lui Kalcsak” (vol. II)

— Continuare în pagina 8. —

Rezultatele

Campaniei sanitare în Jud. Braşov

— Fine —

17. **Apa potabilă.** Avem 2 comune (Cernatu şi Satulung) din cele anchetate (în total avem în 8 comune din judeţ apă potabilă) în care avem apă potabilă care deserveşte întreaga comună, având introdusă apă fie în casă, fie în curte, fie în stradă şi în care nu sunt decât puţine fântâni sau izvoare întrebunţate; în aceste comune însă lipsa fântânilor nu mai poate fi considerată ca o lipsă de aprovizionare cu apă potabilă bună, ci din contră.

În judeţ în general apa este pretutindeni de bună calitate şi foarte multă, cu excepţia comunelor Eudila, Crizbav, Ghimbav, Feldioara, în care apa este la mare adâncime, puţină, dar bună.

Ca fântâni igienice am socotit pe toate acelea a căror construcţie nu produce murdăria ori posibilitatea de infectare, cari au o apă foarte bună, bogată şi cari sunt numeroase în comunele de munte, dar cari neapătate fiind în beton, pot fi murdărite de oameni şi animale din exterior.

Mai menţionăm că în unele comune este sistemul fântânilor particulare la fiecare curte ori la 2 curţi învecinate, una.

În alte comune sunt fântâni publice pe străzi, ale comunei sau ale vecinătăţii şi cari se îngrijesc de întreţinerea lor; pe acestea le-am socotit ca o unitate, ca şi când ar aparţine la o casă, iar celelalte case le-am înscris ca neavând fântână.

Partea cea mai mare de fântâni sunt construite din colaci de beton sau piatră, cu ghizduri de beton ori lemn, apa scoţându-se cu pompa ori cu găleţi, cu scripete ori roată. Sunt şi puţine fântâni unde se scoate cu vasul individual.

Cu aceste observări categorisim fântânile astfel (fără a fi cuprinse cele 2 comune cu apă potabilă): 3704 igienice, 1629 neigienice, 7732 care fără fântână proprie.

18. **Closetele.** Am considerat ca igienice cele cu bazin zidit de beton sau de cărămidă şi cu suprastructură bună; ca neigienice pe cele cu simplă gaură ori cu bazinul necăptuşit ori fără suprastructură. Ținem şi menţionăm, că în unele comune şi mai ales la fabrici, sunt şi closete cu apă, cu puţ de infiltraţie, ori bazin de decantare şi purificare (ONS ori cu epurare biologică).

Dintre casele fără closete sunt cele mai multe în satele cu casele împrăştiate de pe dealuri, unde neexistenţa lor este mai puţin stricăcioasă decât în comunele compacte, fiindcă excrementele sunt expuse soarelui şi uscăciunii.

În comunele compacte sunt mai ales în Țiganii şi în casele de pe margini, gospodării fără closete ori cu closete comune pentru mai multe case.

Sunt closete aflate igienice 5510, neigienice 5117, case fără closete 4203.

În cursul şi înaintea campaniei s'au construit 658 closete şi s'au reparat 1689.

19. **Platforme de gunoi** au fost considerate ca atare cele cari sunt gropi ori bazine cimentate ori de cărămidă, cu bazin pentru must; nu şi locurile mai mult sau mai puţin limitate, cu ori fără o afundătură, unde se aşează gunoii de grajd. S'au numărat astfel de platforme 3353. Case fără platforme sunt toate celelalte, adică 12.200. Dar menţionăm că nu toate casele au nevoie de platforme, întrucât sunt multe case, mai ales în comunele industrializate de pe şes (Zărneşti,

Tohanul-vechi Râşnov, Codlea, Prejmer), apoi în toate Săcelele, Zizin, unde nu se țin vite, numărul acestora va fi de circa 5000.

20. **Casele sunt construite** la şes din cărămidă, unele mai vechi sunt şi de piatră, la munte şi pe dealuri din bârne de brad; sunt acoperite cu figle sau şindilă. Nu mai există acoperişuri de pale. Fundamentul este la cele mai noi de 20 ani de beton, la celelalte de piatră.

Case de pământ nărs nu sunt, nici bordece semisubterane. Sunt însă case mai primitive ale Țiganilor, de paintă, de nuiele cu pământ, pe cari le-am înscris între cele de pământ.

S'au aflat 7429 case de cărămidă—piatră. 8574 case de lemn, 119 case de pământ-paintă.

21. Luând în considerare toate cele de mai sus, ca şi modul cum s'a făcut desfundarea şi pietruirea şanţurilor şi rigolelor, cum se păstrează curăţenia drumurilor şi care e starea majorităţii gospodăriilor din comune, modul cum se află întreprinse edificiile şi localurile publice, grija de realizări edilitare, putem clasa comunele anchetate ca:

— în stare igienică foarte bună: Cernatu, Crizbav.

— în stare igienică satisfăcătoare: Sita Buzău, Vama Buzău, Zărneşti, Poiana Mărului, Holbav, Eudila, Dobârâu, Măgura.

— în stare igienică bună: Apaşa, Bran, Şimon, Săhodol, Tohanul nou, Tohanul vechi, Râşnov, Prejmer, Satulung, Mărcuş, Târlungeni, Moeciul de jos, Moeciul de sus, Fundata, Sirnea, Peştera, Intorsura, Vama Buzăului şi Țanţari.

Accentuăm că această clasificare este făcută comparând comunele unele cu altele şi ținând cont de standardul general al țării și al județului; căci strict luat și dacă am judeca după pretențiile moderne de edilitate și igienă, n'am putea clasa ca satisfăcătoare decât puține din ele.

22. **Colaborarea cu organele administrative centrale**, a fost foarte bună. Având ajutorul efectiv și continu al D-lui Prefect, al Pretorilor și primăriilor comunale.

Colaborarea a constat din: concurs prin ordine și participare la pregătirea fișelor, control și participare la executarea măsurilor de asanare luate de medicii locali înainte de anchetă, de medicii anchetatori în cursul campaniei, concurs personal dând echipelor ajutoare în cursul campaniei, întovărășind și conlucrând cu echipele pe teren, încartirând pe medicii la familiile fruntașe în mod gratuit, acordând medicilor echipelor masa gratuită ori cu preț redus.

Colaborarea poate fi clasată ca foarte bună în 27 comune din cele 29 amintite mai sus, iar bună în Prejmer și Țanţari.

23. **Colaborarea cu străjerii și premilitarii** s'a făcut în cursul campaniei în mai puține comune, dat fiind că era timpul lucrului și că premilitarii făcuseră deja concentrările de vară pentru munca obștească. Și mai ales pentru că atât străjerii cât și premilitarii anterior campaniei lucraseră intensiv, din primăvară până în vară, la lucrările începute de primării, de curățire a șanțurilor, pietruirii de rigole, săpături de șanțuri și canalizări, reparări de poduri, drumuri, drenare de bălți, lucrare de parcuri, promenăzi, curățiri de pomi etc., așa că cea mai mare parte a comunelor au fost aflate în momentul

începerii campaniei asanate în mod foarte îmbucurător.

Totuși s'a mai colaborat cu străjerii în Holbav, Târlungeni, Moeciul de jos, Fundata, Sirnea, Peştera, iar cu premilitarii în Holbav, Moeciul de jos, Moeciul de sus, Fundata, Sirnea, Peştera, Măgura.

24. **Realizări imediate**, atât în cursul campaniei, cât și anterior s'au făcut. Abstrăgând de lucrările începute în primăvară și vară în toate comunele, cari au fost preconizate de D-l Prefect și organele sanitare, tehnice și administrative și executate de primării, la auzul campaniei ce era să înceapă, la îndemnul și în urma conferințelor ținute în comune, populația a purces la o adevărată refacere a gospodăriilor.

Toate aceste realizări se cuvîn a se aminti aici, fără a putea face o discriminare cui să fie atribuite.

S'au desfundat și curățat 69500 metri de șanțuri. S'au construit closete noi 658. S'au reparat closete 1689. S'au făcut podețe publice 52. S'au reparat și săpat fântâni 779.

S'a vărut așa zicând toate comunele, spre bucuria producătorilor de var; s'au vărut 9136 de case și 7667 alte acatureri ale gospodăriilor.

S'au mutat 98 de gunoaie.

25. Cu ocazia campaniei s'au făcut propuneri de asanare de membrii echipelor, aproape în fiecare casă, întrucât rareori va fi o casă în care să nu se fi constatat oarecare lipsuri.

Propuneri propriu zise, cu un cuprins mai larg și referitoare la trebuințe mai importante, s'au făcut la 8640 de gospodării, adică la 55 la sută din gospodăriile vizitate.

26. Conferințe de propagandă sanitară s'au făcut atât de medicii primari al județului, cât și de medicii de circ. și de medicii echipelor; fie sub forma de conferințe administrative cu organele locale administrative și școlare, fie populației prin prelegeri publice, fie prin consfățuirii pe grupe de locuitori seara după anchete, cu 20—50 de înși adunați la sfat și consultații.

Medicul primar al județului a ținut o conferință la județ despre programul, mersul și tehnica campaniei în fața medicilor de circ. rur. și ai municipiului Braşov, a pretorilor și medicilor echipelor. Apoi conferințe cu pretorii, primarii, notarii, preoții și învățătorii, pe plase în Codlea, Zărneşti, Feldioara, Satulung și Intorsura Buzăului și pe comune în Tohanul vechi, Tohanul nou, Țanţari, Budila, Apaşa, Râşnov, Bran.

A mai ținut conferințe publice la populație în Tohanul vechi, Poiana Mărului, Zărneşti, Bran, Sita și Intorsura Buzăului.

Membrii echipei au ținut 18 conferințe — prelegeri — consfățuirii la populație. Medicii de circ. au ținut 6 conferințe; iar dintre medicii din Braşov la populație Dr. Căliman 2, Dr. Colbazi 1, Dr. Ștefan 1, Dr. Suciu Sibianu 1. În total s'au ținut 36 conferințe publice.

27. În județul Braşov au activat 7 medicii anchetatori din cari 3 medici secundari sau interni de spitale și 4 medici stagiași militari. Numele lor sunt: a) Dr. Moșoiu Vasile, medic secundar la spitalul Mărzescu Braşov.

b) Dr. Iakab Elena medic intern la spitalul Mărzescu Braşov.

c) Dr. Sasu Virgil medic intern la Institutul de cancer Cluj.

d) Dr. Popovici Gh., stagiar militar, dela Clinica Otorinologică din Cluj.

e) Dr. Corches Longin stagiar militar intern la spitalul Oradea.

f) Dr. Bart Wilhelm stagiar militar dela campania monografilor sanitare.

g) Dr. Weiss Alexandru stagiar militar dela Inspectoratul Chişinău.

Pe lângă acești 7 medici — cari au activat în întreg cursul campaniei până la sfârșit. — alipindu-se medicul circ. locale, au activat câte 8 medici. Aceștia au fost împărțiți în primele zile câte 2 în o echipă, adică în 4 echipe. Dar văzând că astfel lucrarea merge prea încet s'au format 8 echipe a câte 1 medic.

Fiecare echipă era însoțită de sora de ocrotire localnică ori din jur, de agenții sanitari ce-l avem, apoi de câte 1—2 reprezentanți ai comunei, primari, notari, învățători, secretari comunali etc., cari dau informații, fac însemnări și conduc echipele, în sectoarele repartizate anterior la primării.

În întreg decursul campaniei nu s'au ivit neașteptate ori refuzuri din partea populației, care a dat cu bunăvoință informațiile cerute, s'a supus examinațiilor și a primit sfaturile date.

Fișele întocmite de medici au fost copiate, în partea ce privește igiena caselor, de primării, pe modele tipărite de județ, pentru uzul primăriilor în controlul de asanare prescriasă de medici.

28. Numărul zilelor de lucru al echipelor pe teren a fost de 58 (3 August—29 Sept). Ziua de 30 Sept. a fost dată medicilor pentru deplasare la serviciile lor.

29. Numărul orelor de lucru al tuturor echipelor a fost de 3400; revenind de fiecare medic 425 ore; sau pe zi pe cele 58 de zile 7,5 ore de lucru pe fiecare medic, inclusiv medicul de circ. local.

Aceste ore sunt efective de lucru, în campanie, pe teren și lucrări de birou, consultații, conferințe etc.

De obicei zilnic echipele lucrau pe teren 10—12 ore; având pe săptămână câte 1/2 zi liberă; la care timp se adaugă orele de transport din o comună în alta.

30. **Complectări de echipe** sau modificări nu s'a făcut în decursul campaniei.

Materialul dat de Minister a fost completat cu cel dela circ. și s'a mai procurat de serviciul sanitar jud. instrumente și medicamente, 1000 fiole pentru probe de sânge, lame etc., iar dela Laboratorul de igienă și dela ambulatorul policlinic s'au împrumutat diferite instrumente necesare consultațiilor.

31. **Transportul** echipelor dela o comună la alta s'a făcut cu trăsurile comunelor la comunele învecinate și cu trăsurile automobile ale Salvării la transporturi mai îndepărtate.

Eforia Salvării din Braşov a avut amabilitatea de a pune la dispoziția noastră trăsurile ei acoperind fondul sanitar costul efectiv al benzinei și uleiului consumat.

32. Campania a fost onorată cu inspecția d-lui Ministru al Sănătății Dr. N. Marinescu, a d-lui Director al Sănătății Dr. Cantemir Angheliescu și al d-lui Prefect al județului Col. D. Tocineanu, cari au vizitat lucrările sanitare în com. Turcheș, Telu, Târlungeni, Intorsura Buzău, Codlea și Bran. În aceste localități a venit și Echipa Ofic. Național de Turism, care a fotografiat și filmat mai multe aspecte ale campaniei; consultații, tren bale, radioscopiere, etc.

Iar D-l Inspector Gen. San. Dr. I. Stochița a inspectat campania, pe lângă comunele de mai sus, și în comuna Poiana Mărului, luând parte la activitatea echipelor.

Medicul primar județean a făcut în cele 2 luni ale cam-

paniei și în legătură cu campania 46 de deplasări în comune; și a vizitat și echipele ce funcționau în jud. Sibiu, pentru informații și comparații. Deasemenea medicul primar al județului Putna, Dr. Pănea a vizitat activitatea echipelor, spre a face comparații, în Țanţari și Vlădeni.

33. Ca încheiere, conchidem, că campania a fost o binefacere și trebuie continuată și completată. Importanța ei primordială constă în faptul că s'a impus atențiunii guvernului, județelor și primăriilor asupra salubrității satelor și obligamentului administrației de sus până jos de a face lucrările de asanare, publică și particulară, cerute de serviciile sanitare.

Cu această conlucrare mortalitatea infantilă și generală de sigur va scădea.

Lucrările de asanare și de constatare a bolilor contagioase și sociale, consultațiile etc. s'a făcut în număr neobicit de mare, ceiace încă este un punct câștigat.

În viitoarele campanii însă trebuie în prealabil pregătiti și minuțios lucrat materialul de tehnică și program, fișe și tabele etc. etc. ca pe baza lor să se facă anchetele și campania în mod uniform, altfel nu pot fi comparate datele și rezultatele, — și să se poată întocmi rapoartele în cunoștință prealabilă a ce se cere.

Braşov, la 7 Oct. 1938.

Medic primar județean:
Dr. Nistor Pompiliu

Primăria Municipiului Braşov

Nr. 36630/1938.

Serv. Uzina de apă și canalizare

Publicație de licitație

Pentru canalizarea Str. Niștului de jos se va ține licitație publică în ziua de 9 Noembrie a. c., orele 12 a. m., în Cabinetul Primarului.

La licitație pot lua parte ingineri și antreprenori de construcții cari pot dovedi că au mai executat astfel de lucrări și au firmă înregistrată.

Valoarea totală a lucrării este de lei 125.000.

Garanția provizorie este de 5% din valoarea ofertei.

Termenul de execuție este de 20 zile.

Condițiunile detaliate, planuri și deviz se pot obține la Uzina de apă a Municipiului.

Braşov, la 19 Oct. 1938.

p. Primar:
M. Kaufmes.

Secretar general:
Dr. Virgil Voicu.

Șeful serviciului:
Inginer Micu.

569 1—1

Primăria Municipiului Braşov

Nr. 37491/1938

Uzina de apă.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința publicului brașovean, că din cauza secetei din ultimul timp, debitul izvoarelor cari alimentează orașul cu apă potabilă a scăzut foarte foarte mult, așa că suntem siliți a sista zilnic alimentarea între orele 14.30—17.30 și noaptea între orele 22—5 dim.

Rugăm totodată publicul brașovean ca în interesul lui să facem cea mai mare economie la apă.

Braşov, la 24 Oct. 1938.

570 1—1 Primar: Cuteanu.

Depozitul de lemne din Braşov str. Fântâna Roșie Nr. 1 s'a mutat la Nr. 6. Szabo. 542 5—5

Lorobantul

FAB. NAȚIONALĂ DE PRODUSE TEXTILE S.A.

BRAȘOV, STR. REG. CAROL 19. TEL. 95.

**Pentru MARI și MICI
BUN, CONVENABIL și
CU GUST sunt**

**„SHETLANDURILE”
NOASTRE speciale**

pentru TOAMNĂ, SPORT și VĂNĂTOARE

572

1-1

CINEMA „ASTRA”

Azi și în zilele următoare

EXTRA SUPERSLAGAR

Cea mai mare tragediană a filmului European]

POLA NEGRI

Apare impresionantă, profund umană în

MINCIUNA SFANTA

O mamă jertfind totul pentru viața copilului ei

Regia: Herman Crun, Hans Leibelt, Harald Paulsen, Suse Graf
Regia: Nonzio Malasomma. Jurnal nou.

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 35036-1938.

Serv. ad-tiv.

Recensământul

tinerilor născuți în anii 1918, 1919, 1920, 1921 (clasa anului 1940, 1941, 1942, 1943)

În conformitate cu art. 8-20 din legea recrutării și instrucțiunile Cercului de Recrutare Brașov, sunt chemați toți tinerii născuți în anii de mai sus precum și tinerii amânosi de Consiliul de recrutare clasa 1939, pentru înscriere, la biroul Militar al Municipiului Brașov, Str. Regele Carol Nr. 53, ataj II, camera 5, până la ora 8-12 a. m.

Tinerii născuți în 1918 vor aduce cu sine certificatele școlare și acte oficiale spre a dovedi meseria ce execută.

Se vor mai prezenta toți bărbajii cari au obținut cetățenia română, naturalizarea, precum și acei cari n'au situația militară clarificată însă numai dacă n'au implinit vârsta de 50 ani.

Brașov, la 20 Oct. 1938.
Primar, Gh. Cuteanu
Secr. gen., Dr. V. Voicu

Primăria Comunei Cristian jud Brașov

Nr. 1779-1938.

Publicațiune

Primăria comunei Cristian Jud Brașov, închiriază prin licitație publică, cu oferte închise, la ziua de 26 Noiembrie 1938, ora 16, în localul primăriei comunale, localul de frizerie compus din 2 camere, proprietatea comunei, pe termen de 3 ani și 3 luni, adică dela 1 Ianuarie 1939 până la 31 Martie 1942. Prețul de strigare este de lei 4000 anual.

Garanția 10 la sută din prețul de strigare.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunala.

Primar, R. Păru
Notar, V. Șerban

568 -1-1

Se caută pentru o fabrică un comandant de pompieri experimentat. Amatorii vor depune oferte, cu pretențiunile, la ziarul „Comandant”. 567 2-2

Nr. 41.059/1938.

Publicațiune

În ziua de 10 Noiembrie 1938, ora 11 a. m., se va ține a II-a licitație publică pentru darna în arendă pe exercițiul 1939 | 40 a următoarelor terenuri:

1. Teren pentru cultură sau fâneață în suprafață de 28 ha. 7732 m. p. din comuna Hăghig jud. Trei Scaune.

2. Idem în suprafață de 4 ha. 6191 m. p. din comuna Turia jud. Trei Scaune,

3. Idem în suprafață de 10 ha. 8717 m. p. din comuna Ruseni. jud. Trei Scaune.

4. Idem în suprafață de 16 ha 6659 m. p. din comuna Catalina jud. Trei Scaune.

5. Idem pentru pășune, în suprafață de 25 ha. din câmpul de exerciții al garnizoanei Brașov.

Licitația se va ține în Brașov la sediul Comandamentului Corpului 5 Armată, în conformitate cu L. C. P. și normele generale de ținerea licitațiilor.

Caetul de sarcini cu condițiunile de arendare se poate vedea în fiecare zi de lucru la serviciul Domeniilor Militare C. 5 A.

Costul publicațiilor făcute în ziare se va suporta de către adjudecator.

Șeful serviciului
Domeniilor Militare
C. 5 A

Colonel, Gh. Bora

577 1-1

**În urma LICHIDAREI
desfacem toate mărfurile
la PREȚURI REDUSE**

„ARBORUL”

S. A. — depozite

Str. I. G. Duca Nr. 147

Str. Iuliu Maniu Nr. 67

550 2-2

S'a pierdut permisul de circulație pentru bicicleta Nr. 9309 eliberat de Chestura Poliției Brașov pe numele Movilă Teodor. Il declar nul și fără valoare.

575 1-1

Nr. 4639-1938.

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza decizunii Nr. G. 17.509 | 1937 a judecătoriei de ocol Brașov în favorul reclamantului Alexe Munteanu repr. prin avocatul Dr. I. Moga din Brașov pentru încasarea creanței de 9100 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 1 Noiembrie 1938, orele 16 p. m. la fața locului în Râșnov casă nouă prund unde se va vinde prin licitațiune publică judiciară mobilă de casă, mașină de cusut și alt., în valoare de 14.700 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov la 24 Sept. 1938

Fomino
portărel

579 1-1

Nr. 5257 | 1938.

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza decizunii Nr. G. 18.704 | 1931 a judecătoriei de ocol Brașov în favorul reclamantului Ioan Streitferdt, repr. prin avocatul Dr. S. Taglicht av. Brașov pentru încasarea creanței de 8.800 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 17 Noiembrie 1938, orele 16 p. m. la fața locului în Apașa, Nr. 86, unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară cai, car cu osii de lemn, plug cu roțițe și alt. în valoare de 10.700 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov la 10 Oct. 1938.

Fomino
portărel

574 1-1

Nr. 4.306 | 1938

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza decizunii Nr. G. 7501 | 1938 a judecătoriei de ocol Brașov în favorul reclamantului Dumitru Ciocoiu Râșnov repr. prin avocatul Dr. Ioan I. Moga din Brașov, pentru încasarea creanței de 12.500 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 1 Noiembrie 1938, orele 15 p. m. la fața locului în Râșnov, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară mobile de casă, 40 bucăți Alizoare de plafon și alt., în valoare de lei 19.700, pentru toate obiectele sechestrate afară de cele sub poz. 4-8.

Brașov la 26 Sept. 1938.

Fomino
portărel

578 1-1

De vânzare 2 mașini de scris „Titania” și „Continental” în bună stare. Dr. O. Sonea. Str. Regele Carol 3 1-1

SENZAȚIONAL

S'a schimbat planul Loteriei de Stat

Noul plan prevede:

20 câștiguri a Lei 1.000.000

la CLASA I-a

18 milionari pe lună

4 câștiguri de Lei 6.000.000

74 câștiguri de Lei 200.000

598 câștiguri de Lei 100.000

Procentul de câștiguri

63.32%

TRAGEREA CLASEI I-a

15 NOEMVRIE 1938

576 1-2

LOTERIA DE STAT.

LA Berăria Luther

Incepe din nou la 29 Octombrie a. c. **Serile de dans**

Cine dorește să-și petreacă bine, într'un local frumos și modern, la o aleasă muzică de Jazz, va cerceta aceste **Seri de Dans** și va gusta delicioasa **Bere specială de Toamnă.**

Vinuri de prima calitate din toate regiunile țării.

Excelenta bucătărie românească și germană.

— Prețuri moderate —

Serviciu prompt și conștient

Dans: Jola, Sâmbăta, Duminica și în toate serbătorile.

Mare asortiment de toate ARTICOLELE DE BUCĂTĂRIE, SOBE DE FIERT și DE ÎNCĂLZIT. Atragem îndeosebi atenția asupra noului nostru depozit, bogat în MATERIALE DE INSTALAȚIUNI, ca și ARANJAMENTE DE CAMERE DE BAE

KAMNER & JEKELIUS S. A.

Telefon 11

562 1-1

Nr. 5256-1938

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza decizunii Nr. G. 18.733 | 1931 a judecătoriei de ocol Brașov în favorul reclamantului Ioan Streitferdt repr. prin avocatul Dr. S. Taglicht din Brașov, pentru încasarea creanței de 5010 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 17 Noiembrie 1938, orele 15 p. m. la fața locului în Apașa Nr. 428, unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară, cai murgii, bivoliță, car cu osii de lemn în valoare de 11.000 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov la 10 Oct. 1938.

Fomino
portărel

573 1-1

De vânzare teren bun de construit, circa 913 stânjeni paștrați, situat în strada Ellade Rădulescu, vecin cu Dr. Alecs Petrescu a se adresa la gazeta 418 16-0

DUMITRU NOIAN

**Antreprenor
constructor**

Brașov

Str. Oct. Goga, 62.

160

10-0

Teren pentru clădit case din grădina cu pomi roditori de vânzare. Informațiuni la proprietar, str. Protopop Voina Nr. 7. (fostă str. Sft. Nicolae C), Brașov. 544 2-6

S'a pierdut legitim (a de bicicletă Nr. 837 Br., eliberată de Chestura Poliției Brașov pe numele I. Hanns Phleps. Il declar nul. 580 1-1

De inchiriat 3 apartamente cu câte 2 camere, bucătărie, cameră, cameră de baie, antreu, str. Sfinții Apostoli, 12, prin Horla sau Bălților. 547 4-4

Presă din provincie

[Declarațiile d-lui subsecretar de stat E. Titeanu

Duminea trecută, la serbătorirea a fișării legislative care a avut loc în capitala București, s'au întrunit la Cernăuți o bună parte din directorii și proprietarii de ziare, cu cari a avut o consfătuire d-l Eugen Titeanu subsecretar de stat al Presei și Propagandei.

Într'un limpede și clar văzător discurs, rostit cu acest prilej, d-l subsecretar de stat Titeanu a făcut dovada ziaristului temeinic pătruns de menirea și nevoile presei.

Vorbind despre importanța presei din provincie, d sa a arătat rostul și menirea acesteia. A accentuat stilul corect și concursul dat, în actualele împrejurări internaționale nu numai de presa românească ci chiar și de cea minoritară, care a făcut dovada loialității sale, arătând că nu există nici un paralelism și nici o similitudine între situația dela noi și alte situații puse actualmente în discuție.

Nici nu putea fi altfel — a spus în continuare d sa — fiindcă presa noastră minoritară știe că granițele României sunt înăuntrul drepturilor noastre et-

nice, nu în afara lor, că românismul debordează pretutindeni și puternic actualele noastre frontiere și că noi nu avem nimic de dat, dar că am avea cel mult de luat.

În ceea ce privește presa românească — a spus d-l subsecretar de stat — ea trece în provincie, printr'o fatală criză de adaptare în nouele împrejurări. Și vă pot spune că presa va fi chemată să joace un rol hotărâtor în reforma Statului și în sforțarea de armonizare colectivă a națiunii. Fatal va dispărea presa de mandicitate și va trăi în primul rând presa de demnitate, trasată pe interesul vital al Statului.

Au luat apoi cuvântul mai mulți gazetari, aducând mulțumiri Excelenței Sale pentru lămuririle date.

S'au discutat după aceea într'o atmosferă de însuflețită camaraderie nevoile presei din provincie, iar de încheiere întreaga asistență în picioare, a omagiat pe M. Sa Regele, Voevodul culturii și scrisului românesc.

O sărbătoare a recunoștinței

Desvelirea busturilor lui Ion I. C. Brătianu și Alex. Mocioni la Lugoj

Duminică a avut loc la Lugoj solemnitatea desvelirii busturilor ilustrilor luptători ai neamului Alexandru Mocioni și Ion I. C. Brătianu.

Busturile ridicate din contribuția populației întregului județ Severin, au fost așezate de o parte și de alta a măreșului monument al „Unirii” din fața palatului administrativ.

Solemnitatea desvelirii busturilor s'a desfășurat în fața autorităților civile și militare, a tineretului școlar și a unei mulțimi de persoane din loc. și împrejurimi, care cu tot timpul nefavorabil a tinut să dea cinstea cuvântului momentului solemn. A fost de față Ex. Sa dr. Alex. Marta, rezidentul regal al finului.

După terminarea liturghiei în biserica din loc., la orele 11, a început serviciul sfîșirii busturilor, în fața prefecturii, de către P. S. Sa dr. Vasile Lăzărescu, înconjurat de un sobor de preoți, răspunsurile fiind date de corul jărănesc din Bărchiș, comuna unde a murit Al. Mocioni.

P. S. S. dr. Vasile Lăzărescu, episcopul Caransebeșului, a rostit, după terminarea serviciului divin, prima cuvântare spunând: „Pronia divină rănduiește ca atunci când primejdia pentru neam este mai mare, să răsară oamenii salvatori. Așa a fost venirea în Baraț a familiei Mocioni ai cărei fii au făcut o adevărată primenire a istoriei noastre de aci.

Sfințind astăzi bustul unuia din fiii iluștri ai acestei familii, Alexandru Mocioni, eu voi emfina doar cinstea și recunoștința ce i se cuvin pentru dependența erarhică a bisericii bătăneșe și, prin aceasta, o mai mare pentru lupta ce a dus-o pentru insolidarizarea românească. Acelaș ideal l-a avut, pe acest teren și Ion I. C. Brătianu. Cinstind memoria unuia facem și cinstirea memoriei celuilalt.”

P. S. dr. Ioan Bălan, episcopul unit al Lugojului spune că busturile ce s'au desvelit, reamintesc zile de aur din istoria poporului român.

Au mai rostit cuvântări de omagiu d-nii: dr. Moise Ienciu, reprezentantul ministerului cul-

telor și artelor, dr. Aurel Peteanu, președintele „Astrei” lugojene, dr. Titus Popovici, fost deputat, col. Pana. I. Boitan, prefectul județului și dr. Dimitrie Albușescu, primar.

După solemnitate a avut loc o masă comună la prefectura județului.

Seara monumentele au fost luminate de mari reflectoare, fiind admirate cu simpatie de public.

Doliul aeronauticii

Două dureroase accidente a înregistrat aeronautica română în zilele de 22 și 23 Octombrie a. c.

Din cauza furtunii neobișnuit de violente, care a băntuit dealungul litoralului, au fost înecate două hidroavioane. Un hidroavion Savoia Marchetti, având pe bord pe locotenentul aviator Vișan Victor, pilot, lt. aviator Isvorski Ștefan, pilot secund, lt. observator Niculescu Petre din marină și sergentul mecanic Oscinski Simion, a amerisat forțat pe lacul Razelm, înecând trei ocupanți, iar al patrulea lt. Isvorski a fost găsit mort din cauza frigului, pe planul superior al hidroavionului.

Alt hidroavion având la bord pe însuși comandantul hidroaviației, comandorul Negru Constantin, pe căpitanul Zapolski Sergiu din marină, observator, adjutantul Haliliuc, pilot secund și un mecanic soldat, a capotat la amerisare pe lacul Siut Ghiol, înecând pe comandant și pe căpitan. Pilotul secund a murit de frig pe când era transportat la spital și n'a scăpat cu viață decât mecanicul soldat Istek, care s'a salvat prin înot.

Astfel în curs de o săptămână flota de hidroaviație a pierdut 10 aviatori, dintre cari 6 ofițeri, 2 subofițeri și un soldat, aruncând doliul asupra întregii aviații.

În semn de pioasă amintire, în ziua de Miercuri, 26 Octombrie, s'au oficiat în fiecare garnizoană de aviație slujbe religioase intru pomenirea sufletelor acestor nobili cavaleri ai aerului.

Informații

Noul director general al poștelor. D-l general Ștefan Cătoiu a fost numit director general al poștelor, telegrafelor și telefoanelor, în locul d-lui inginer Pitulescu, ieșit la pensie pe data de 1 Octombrie a. c.

Pentru a se evita neplăcerile sechestrelor și vânzărilor silite, Administrația de Incasări și Plăți Brașov, invită publicul contribuabil, să achite la percepțiile respective, din oraș și județ, restanțele din impozitele directe și indirecte, cunoscând că toate păsurile sunt anulate din oficiu, agenții de urmărire, având ordine de executarea gradelor de urmărire, fără întârziere.

Parastas. Duminecă, 30 Oct. a. c. la ora 11 a. m. se va oficia, în biserica veche din Turcheș Săcele, parastasul de un an, întru pomenirea regretatului profesor Ioan Odor, la care familia invită pe toți prietenii și cunoscuții.

Un eveniment artistic în Brașov. În pavilionul de patinaj din loc. se deschide la 30 Oct. expoziția de pictură, sculptură și arhitectură a artiștilor Germani din România. Peste patruzeci de artiști germani, cu lucrări alese, prezintă publicului nostru o serioasă muncă germană.

Expoziția se poate vizita zilnic între orele 10—17, până la 20 Noembrie a. c.

Reumatizanti... Ploaia și umezeala vor redobândi durerile Dvs. vă veți plânge iarăși că vă dor umerii, șalele, genunchii... Pentru ce să așteptați?

Procurati-vă chiar astăzi la farmacistul sau droguistul Dvs. un flacon de Urodonal și luați în fiecare seară o linguriță în puțină apă. Acestă simplă precauțiune vă va proteja contra numeroaselor indispoziții și vă va menține buna dispoziție fizică. Cu Urodonal nu aveți teamă de îmbolnăvire. 558 1-1

Aviz. Dr. O. Sonea înapoindu-se din campania sanitară, reia consultațiile în Str. Regele Carol Nr. 3. 1—1

Contra durerilor reumatice, a moliciunii membrelor, contra durerilor de cap și a amețelilor, de cari sufeream regulat la răceli mai puternice, am luat întotdeauna cu deosebit succes Tozal.

BULETINUL POLIȚIEI

Furturi. Cârstea Nicolae din Brașov-Stupini Nr. 84 a reclamat Chesturii că autori neunoscuți în seara zilei de 26 Oct. a. c., i-au furat din buzunar suma de lei 10.500 și acte personale.

— Joi noaptea între orele 24—1 autori necunoscuți au pătruns în locuința lui Moise Tănase din str. Moldovei 22, de unde au furat haine și acte în valoare de 9450 lei.

— A fost prins și înaintat Chesturii țiganul nomad Cărdă rariu Ioan, care în seara de 26 Oct., pe la orele 3 a fost surprins eșind din pivnița reclamanților Toth Iosif din str. Dobanșilor Nr. 44, unde a intrat cu intenția să fure, cu încă un tovarăș, care a reușit să dispară. Se fac cercetări de Biroul Judiciar.

A fost găsit mort subit în apropierea spitalului Gh. Mărzescu vechi infirmul Lungu Nicolae de 79 ani dela ospiciul de infirmi al Municipiului Brașov. Cadavrul a fost transportat la morga spitalului G. Mărzescu.

Congresul presei naționale din provincie

Federația națională a presei din provincie își va ține, în zilele de 30 și 31 Oct. a. c. la Sibiu, al șaptelea congres anual.

Duminecă, după participarea la serviciul religios, oficiat în biserica catedrală a Metropoliei se va face un pelerinaj la cimitirul din Sibiu, pentru a depune coroane și jerbe de flori pe mormintele luptătorilor naționaliști din Ardeal, ale căror oseminte odihnesc în acest cimitir.

Va avea apoi loc solemnitatea comemorării a două decenii de la Unire, sub președinția de onoare a I. P. S. S. Mitropolitului Bălan al Ardealului.

La ora 11 a. m., va începe ședința festivă de deschidere a congresului, în sala Prefecturii județului. După masă se va ține prima ședință de lucru a congresului, în a cărei ordine de zi sunt: comunicări și propuneri în legătură cu activitatea F. N. P. P. și în interesul general al presei; concluziuni la problema presei din Ardeal; raportul secretarului general privitor la modificarea statutelor și naționalizarea Federației generale a presei de provincie, precum și măsuri practice pentru respectarea angajamentelor și plășii salariilor pentru serviciul prestat de ziarisții profesioniști.

În ziua următoare va ține a II-a ședință cu lucrările Adunării generale, când se va alege și noul comitet de direcție, al cărui mandat de direcție expiră în acest an.

După masă va avea loc vizitarea localităților istorice și a diferitelor instituții din Sibiu și localitățile din împrejurime.

Aniversării 20 de ani ai Academiei de Agricultură din Cluj

Miercuri, la ora 11 a. m. în aula Academiei de Inalte Studii Agronomice din Cluj a avut loc cu deosebită solemnitate deschiderea cursurilor acestui înalt așezământ de știință și cultură.

Luptele dela Șeragul și Kuitun

— Continuare din pag. 5 —

Un ordin de zi pe Legiune, elogiază pe voluntarii batalionului „Mărășești”, Exca tronului de Lăncieri și ai trenului blindat „Mărășești”, cari au susținut cu bărbăție lupta dela Șeragul și constată, că românii s'au bătut aci cu o brigadă bolșevică, complectată cu ua delasament de cavalerie, cu două tunuri și cu cetele partizanilor localnici.

„Neluând în considerare situația foarte complicată — spune ordinul pe Legiune — care s'a creat prin faptul că o unitate aliată fără prevenire a părăsit poziția dela flancul drept al ordinei de luptă (Reg. 12 cehoslovac, N. A.) în acțiuni de noapte, unitățile de mai sus și-au împlinit tema de luptă dată lor, ireproșabil și cauzând bolșevicilor pierderi foarte serioase, în deplină ordine s'au întors în egalitate, la la gara Kuitun, unde din nou au luat parte la luptă.”

Românii se retrag deci spre răsărit și iau poziție de luptă, la vest de gara Kuitun.

Între timp și bolșevicii înaintază până la înălțimea flancului stâng a românilor.

Un escadron bolșevic înaintază până în fața uzinei de apă a grăii, situată la un kilometru și jumătate de gară și păzită de cinci voluntari, comandați de sergentul Păulescu din Compania de Pionieri. Prezența de spirit a românilor, opri pe bolșevici și i îndepărtă, până sosi

În acest cadru festiv s'a sărbătorit și cei 20 ani dela Unire. D. Rector Mihai Șerban, fost ministru, a prezentat o amplă „dare de seamă” asupra celor două decenii, arătând activitatea Academiei și progresele realizate sub stăpânirea românească, bazat pe fapte și cifre comparative.

Cu acel prilej d sa a imprimat și o foarte interesantă monografie — cu cifre comparative — asupra căreia vom reveni la coloanele acestei gazete.

După cuvântarea d-lui Rector Șerban, d. prof. Ion Safta și-a dezvoltat subiectul: „Cum se poate ridica randamentul agriculturii noastre”.

Festivitatea s'a deschis într'un serviciu divin, iar la sfârșitul solemnității s'a promovat o nouă serie de ingineri agronomi.

Au asistat foarte numeroși profesori, studenți și intelectuali din capitala Ardealului.

Centenarul Spitalului Brâncovenesc

S'a serbat Joia trecută cu fast în București. Cu această ocaziune ilustrul chirurg dr. Victor Gomoiu, secundat de doctorul V. Plătăreanu au scos o foarte prețioasă monografie. Asupra acestei interesante lucrări vom publica într'un număr viitor o cronică detaliată.

I. V. T. S.

Nu pierdeți ocazia ! ! !

Mă deplasez în județ oricând pentru a efectua fotografiile la nunți, serbări familiare, întruniri, etc. suportând eu personal cheltuielile de deplasări.

Anunțați-mă prin telef. Nr. 731. Încercați și vă veți convinge că execut fotografiile bune și ieftine.

Fotograf CARMEN
Telefon 731
Str. Voevodul Mihai, 25
BRĂȘOV

581

1—5